

Nova Strava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina polletno 22.— in četrletno Din 44.— Račun
Poštne hranilnice — podružnica Ljubljana, št. 17.751.

Dva značilna pojava

Delavske strokovne organizacije so se pogajale s Trboveljsko premogokopno družbo za novo ureditev mezd in za temeljito spremembo osnov kolektivne pogodbe, ki je že starejšega datuma. Gotovo je, da taka pogajanja ne teko gladko in da je na obeh straneh potrebno mnogo dobre volje, da se pride končno le do sporazumne rešitve. Predvsem z delodajalske strani ne sme manjkati potrebne uvidevnosti za delavske zahteve. Delodajalec se ne sme že ob začetku razprave postaviti na stališče, da se bo za vsak dinar, ki ga bo priznal, branil do skrajnosti. Če delavska delegacija sluti, da je prišel delodajalec na pogajanja z namenom, da bo počasi in z nevoljo popuščal, potem je že vnaprej pri pogajanjih ustvarjeno ozračje, ki ne obeta, da se bodo rešila sporna vprašanja v duhu pomirljivosti in medsebojne uvidevnosti.

Se manj pa je pričakovati, da bodo pogajanja z delodajalcem v redu potekala, če je delodajalec sploh neprijetno, da se mora razgovarjati z delavstvom in da bi mezdne zadeve svojega delavstva najraje brez vsakih pogajanj sam reševal, če bi to seveda mogel. Delodajalec, ki ne smatra, da je strokovna organizacija za njegovo obratovanje neobhodno potrebna, tak delodajalec se seveda pri pogajanjih s strokovno organizacijo ne bo razgovarjal s tisto pozornostjo, ki prinese na pogajanja duh medsebojnega zupanja.

Če se uvideva potrebo strokovnih organizacij in se jih ne smatra samo za zlo, ki ovira delodajalce, potem se tudi ne sme zgoditi, da delodajalec kratkoma prekine vsak nadaljnji razgovor in sam razglasi mezdne pogoje, kot je to storila Trboveljska premogokopna družba. S tem svojim korakom Trboveljska ni napravila sebi prav nobene usluge. Podčrtala je le znano dejstvo, da TPD spada v krog onih delodajalcev, ki živijo v stari kapitalistični mentaliteti, da je vsakdo, ki posega v odločitve obratnega rav-

nateljstva, vsiljivec, in da je posebno strokovno organizirano delavstvo dvakratni vsiljivec, tem bolj, ker celo včasih malo porobanti, če se mu takoj ne ustreže. Gospodje bi bili pač najraje tako sami med seboj in bi tako po generalštabsko uravnavali življenje rudarjev, ne meneč se končno za to, ali so zadostili svojim dolžnostim, ki jih imajo napram posamezniku, družini in narodu.

Pred dobrim tednom se je vršila poravnalna razprava med delodajalci in zasebnimi nameščenci glede draginjskih doklad. Tudi pri tej priliki je prišel do izraza resnični obraz naših delodajalcev. Na razpravi je odlični predstavnik naših industrijev, službeno v imenu vseh svojih pripadnikov izjavil, da z nameščenci delodajalci ne bodo sklepali kolektivnih pogodb, ker je ureditev službenega odnosa avtonomna zadeva delodajalcev in si te svoje pravice ne bodo dali jemati. Stališče je podobno onemu, ki ga je uveljavila mimo strokovnih organizacij Trboveljska. Delodajalci nočejo strokovnih organizacij, branijo se kolektivnih pogodb, vse naj bo prepuščeno njihovi volji in odločitvi.

Zelo so zaostali in zastareli naši delodajalci v svojem gledanju na probleme, ki so v zapadnem svetu že zdavnaj rešeni in tudi za delodajalce nesporni. Tudi pri nas bodo morali in še prav kmalu spoznati, da nova ureditev gospodarstva in socialnega življenja ne bo dopuščala, da bi se še kdaj pojavilo naziranje, da družbe nič ne briga, kaj se godi z desetstisoči delavci in nameščenci in da je to mogoče le zadeva posameznika. Ureditev službenih odnošajev, sklepanje kolektivnih pogodb in določitev prejemkov bodo tako važne javne zadeve in zadeve nacionalne skupnosti, da se bodo, če ne pojde drugače, tudi mimo delodajalcev reševale, ako ne bodo pokazali malo več sodobnosti pri gledanju na novo ureditev gospodarskega in socialnega življenja.

Kaj je TPD razglasila

Trboveljska premogokopna družba se je 15. januarja 1941 pogajala z zastopniki rudarjev. Razprava je bila zanesljivo zaključena, kar delavci niso mogli sprejeti nezadostne ponudbe TPD. Že drugo jutro so dnevniki objavili razglas TPD, ki pravi:

RAZGLAS

delavstvu rudnikov Trboveljske premogokopne družbe

V zvezi s porastom draginje je družba po temeljiti proučitvi življenjskih razmer delavstva, potrebnega obzira na znosljivost povečanja cen premogu za narodno gospodarstvo in druge potrošnike in svojih lastnih finančnih zmožnosti sklenila, da z veljavnostjo od 1. januarja 1941 uveljavi sledeče odredbe glede zboljšanja položaja delavstva.

1) Temeljne mezde se povišajo na:

I. kategorija din 60.—

II. kategorija „ 52.25
III. kategorija „ 47.50
IV. kategorija „ 45.—
V. kategorija „ 35.—

2) Temeljne akordne postavke iz junija 1939 se zvišajo za nadaljnjih 9%. Na tej podlagi se bodo izdelale nove akordne tabele.

3) Funkcijske doklade iz junija 1939 se prav tako povečajo za nadaljnjih 9%.

Vprašanje doklad strojnega osebja se bo v kratkem rešilo s posebnim odlokom.

4) Družba prizna delavcem plačane letne dopuste in sicer:

po 3-letni zaposlitvi	2 delovna dneva,
po 5-letni zaposlitvi	4 delovne dni,
po 10-letni zaposlitvi	6 delovnih dni,
po 15-letni zaposlitvi	8 delovnih dni,
po 20-letni zaposlitvi	10 delovnih dni,
po 25-letni zaposlitvi	15 delovnih dni,

Podrobnejša določila za izvedbo tega ukrepa bodo izdana s posebnim pravilnikom.

Z obzirom na sedanje izredne razmere, ko zahteva javni interes čim večjo produkcijo premoga, si družba pridržuje, da do nadaljnjega, dokler traja sedanja izredna potreba po premogu, namesto teh dopustov izplača ob koncu leta delavcu toliko gosposkih dni, na kolikor dni ima dotični pravico do dopusta.

Radi pravilne presoje gornjih ukrepov dodaja družba naslednja pojasnila:

Skupno s prejšnjimi poviški znaša celokupno zvišanje temeljnih mezd v primeri z mezdami v maju 1939. leta v

I. kategoriji	50.0%
II. kategoriji	49.3%
III. kategoriji	58.3%
IV. kategoriji	73.1%
V. kategoriji	75.0%

V približno istem razmerju so povečani tudi akordni zaslužki in doklade.

S tem je družba v celoti prilagodila mezdne prejemke nastali draginji, kakor se izraža v cenah posameznih življenjskih potrebščin in po indeksu Narodne banke.

Z uvedbo plačanih dopustov je družba iz lastne pobude ugodila želji delavstva.

Družba pričakuje, da bo razsodno delavstvo znalo pravilno ceniti te nove ukrepe v korist svojega socialnega položaja.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1941.

Trboveljska premogokopna družba.

Konec strokovnih pokretov?

Prva številka letošnjega marksističnega »Ljudskega glasu« razpravlja v uvodniku o razpustu Strokovne komisije in prihaja pri zaključku do tehle zanimivih izjav: »Sedanji prehod gospodarstva iz liberalističnega v naprednejše gospodarske sisteme odzema strokovnim organizacijam njihov najaktualnejši delokrog. Dokler je bilo urejevanje mezdnih vprašanj stvar delodajalca na eni in delavstva na drugi strani, je bila intervencija strokovne organizacije nujna in neizbežna. Čim so se pa pojavile uredbe o minimalni mezdi, ni kontrahent več posamezni delodajalec, temveč država, pa to ni več zadeva strokovnega, temveč političnega značaja. Po naravi stvari prehaja zastopstvo tudi v teh zadevah od strokovnih na politične organizacije. Bilo to dobro ali slabo, resnica je vendarle taka in neizbežna. Drugi faktorji bodo odslej tudi na tem področju vodili delavsko usodo.«

Če so napisane besede odkritosrčno mišljene in niso bile izrečene samo v tolažbo pristašem razpuščenim Strokovne komisije, potemakem po »Ljudskem glasu« sploh ni nobena nesreča za delavstvo, če oblast vse strokovne organizacije razpusti. Po mnenju »Ljudskega glasu« delavske strokovne organizacije sploh ne bodo več odločale o socialnih in gospodarskih vprašanjih delavstva, ampak so vsi zadevni posli prešli na politične stranke. »Ljudski glas« pravi, da se je to zgodilo zato, ker so izšle uredbe o minimalnih mezdah, pri katerih naenkrat nastopa kot glavni »kontrahent« država. »Ljudski

glas» očitno zelo slabo pozna uredbe, ker bi moral vedeti, da nastopa država kot »kontrahent« šele takrat, če je to zahtevalo delavstvo potom svojih sindikatov. Prav uredbe o minimalnih mezdah so predpisale delavskim strokovnim organizacijam nove delokroge in pravice, ki jih doslej pri urejanju službenih odnosov niso imele. Uredbe o minimalnih mezdah torej baš nasprotno dokazujejo, kar trdi »Ljudski glas« in uredbe prej potrjujejo eksistenco strokovnih organizacij, kot jo pa zanikajo. Tudi se ne more kar tako mimogrede trditi, kot to dela »Ljudski glas«, da izgubljajo s prehodom liberalističnega gospodarstva v naprednejše gospodarske sisteme strokovne organizacije na svoji aktualnosti. Mislimo, da bodo novi gospodarski sistemi prav tako potrebovali sodelovanje delavskih sindikatov. Ne vemo ne za eno državo, kjer so že uvedeni novi gospodarski sistemi, da ne bi bilo istočasno izgrajeno tudi posebno strokovno gibanje.

Zakaj ni prišlo do sporazuma

TPD je objavila v dnevnikih obvestilo, da je izboljšala rudarjem mezde in uvedla plačane dopuste za delavstvo ter s posebnim razglasom sporočila delavstvu, da stopijo nove plače v veljavo s 1. januarjem 1941.

Delavske strokovne organizacije so 13. XII. 1940 vložile v smislu čl. 26 kolektivne pogodbe na TPD vlogo, da se pristopi k pogajanju za revizijo kolektivne pogodbe, ker je po indeksu Narodne banke draginja porasla od 124 točk v septembru na 133,9 točk v novembru.

Ko so bile s 1. oktobrom 1940 uveljavljene nove minimalne mezde, je delavska delegacija pri pogajanjih 15. oktobra 1940 pristala na zvišanje indeksne številke od 124,7 na 126 točk, da olajša sklenitev sporazuma ter je bila trdno uverjena, da bo pri prihodnjih dovoljena draginjska doklada najmanj v oni višini, kolikor je narasel indeks Narodne banke in to od temeljnih plač, ki so bile na novo določene v oktobru 1940.

Delavska delegacija je pristala na to, da so se pogajanja vršila po preteku s kolektivno pogodbo določenega roka šele 7. januarja 1941, vendar pod pogojem, da stopijo nove plače v veljavo s 1. decembrom 1940. TPD je na teh pogajanjih predlagala, da se razprava za en teden preloži, češ da dobimo še indeks Narodne banke za mesec december, na podlagi katerega naj bi na novo regulirali plače. Po indeksu Narodne banke je draginja v teku novembra in decembra narasla za 7,92 ter je delavska delegacija stavila predlog, da naj se vse temeljne mezde zvišajo za 8% z veljavnostjo od 1. decembra 1940. Poleg tega je stavila delavska delegacija zahtevo, da se tudi pri TPD uvedejo plačani dopusti, in sicer po prvem letu zaposlenja tri dni, po dveh letih pet dni, po treh letih sedem dni, po štirih letih devet dni, po petih letih 11 dni, nad šest let 14 dni dopusta. V primeru, da bi se ne moglo doseči zvišanje plač od 1. decembra, je bila delavska delegacija pripravljena pristati na izplačilo primernega nabavnega prispevka kot nadomestilo za novembrski in decembrski narasli draginje. Poleg tega je bila želja delavske delegacije, da bi se uredile nekatere stvari zaradi apneničarjev, nočnih čuvajev, kakor tudi sprejem nazaj v delo reduciranih delavcev iz leta 1939.

TPD je zavzela k stavljenim predlogom za nižje tri kategorije absolutno odklonilno stališče z utemeljitvijo, da so te kategorije že z banovo uredbo o minimalnih mezdah dobile znatno več kot je narasla draginja.

Delavska delegacija podčrtava, da so bile v teku leta 1938 in 1939 mezde mladoletnih delavcev pri TPD komaj 20 do 22 din na štih, mezde četrte kategorije od 26 din na 28,75 na štih in nikakor niso zadoščale niti za najskromnejše preživljanje samca in so se te mezde šele z banovo odredbo zvišale na 34 din, odnosno 44 din.

TPD je odklonila delavsko zahtevo, da naj se prizna 8% povišek za mezde od 1. oktobra 1940 in je bila pripravljena dati daleko nižji povišek za stare mezde iz maja 1939. Delavska delegacija je imela po-

Problem ni v tem, ali so potrebni, ali nepotrebni delavski sindikati. Gre samo za vprašanje, ali naj bodo sindikati demokratične ustanove ali pa avtoritativne. Ali naj bo več sindikatov, ali pa naj bo enoten sindikat? Ta vprašanja pa se ne dajo rešiti samo za strokovni pokret delavstva, ampak so povezana z vprašanjem ureditve države. V vsakem slučaju bodo obstojali delavski sindikati in tudi »Ljudski glas« bo uvidel, da je temu tako, samo če bo o stvari malo bolj resno razmišljal kot pa je. V interesu zdravega strokovnega pokreta je tudi, da je kolikor mogoče izločen iz dnevne politike. Vpliv političnih strank na strokovne pokrete je bil in bo ostal. Zeleti je le, da bi strokovni pokreti imeli v okviru političnih strank kar največjo prostost in da v delavskih vprašanjih ne bi odločevali le trenutni politični konjunkturalni pogledi, ampak predvsem le stvarni razlogi.

oblastilo, da lahko pristane na zvišanje samo v okviru najmanj 8%; da pa bi omogočili sporazum, je na lastno odgovornost svojo prvotno zahtevo znižala, in sicer za 3. kategorijo od 8 na 7%, za 4. in 5. kategorijo pa od 8 na 6%, medtem ko je za prvo in drugo kategorijo vztrajala pri 8%, ker je TPD že pri pogajanjih oktobra meseca izrecno izjavila, da bo pri novih prihodnjih pogajanjih morala 1. in 2. kategoriji dati nekaj več, da se s tem zopet upostavi prejšnja razlika med posameznimi kategorijami.

TPD je odklonila priznani povišek od 1. decembra 1940, enako je odklonila izplačilo nabavnega prispevka ter je kot maksimum ponudila:

- za 1. kategorijo 6,6%
- za 2. kategorijo 4,5%
- za 3. kategorijo 3,3%
- za 4. kategorijo 2,3%
- za 5. kategorijo 3%

na mezde od 15. oktobra 1940. Istočasno pa je postavila zahtevo, da se v bodoče pristopi k pogajanju šele, ko naraste draginja namesto sedaj dogovorjenih 6% šele pri povišanju za 8%.

Enako ni hotela podati nobene konkretne izjave glede uvedbe plačanih dopustov, zaradi česar je delavska delegacija, ki ni imela pooblastila za sprejetje tako nizkih poviškov, ki niso niti daleč odgovarjali narastku draginje, izjavila, da bo o predlogu TPD poročala delavstvu, ki naj odloči, ali naj se predlog TPD sprejme ali odkloni, odnosno da delegaciji pooblastilo in navodila za nadaljnja pogajanja.

TPD pa se na izjavo delavske delegacije sploh ni ozirala in je šla preko običajnega postopka ter je enostavno uveljavila nove mezde in doklade z dopusti vred

Po obstoječi socialni zakonodaji ima delavstvo in podjetje dolžnost v primeru spora zahtevati poravnalni postopek, na katerem bi bilo možno doseči sporazum in šele, če bi poravnalni postopek ne uspel, bi bila TPD upravičena do gornjega koraka.

TPD je v dnevnikih izjavila, da znaša dosedanje skupno zvišanje temeljnih mezd v primeru z mezdami od maja 1939 od 49,3% do 75%. Tudi ta navedba ni točna, ker ti poviški bazirajo na plačah, sklenjenih s kolektivno pogodbo z dne 6. IV. 1930, torej v času, ko o naraščanju draginje sploh še ni bilo govora.

Strokovne organizacije, podpisnice pogodbe, Načelstvo II. skupine rudarske zadrage apelirajo na rudarje pri TPD, da se zaradi novo nastalega položaja ne razburjajo in vrše svojo delovno dolžnost nasproti družbi kot doslej. Strokovne organizacije pa bodo ukrenile vse potrebno, da se ugodni upravičnim zahtevam delavstva in prizna rudarjem povišek, ki odgovarja dejanskemu porastu draginje.

Narodna strokovna zveza v Ljubljani. Načelstvo II. skupine rudarske zadrage v Trbovljah.

Zveza združenih delavcev v Ljubljani. Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.

Iz naših delavskih krajev

Laško

Podružnica NSZ je imela 12. t. m. redni letni občni zbor in je bila udeležba dovolj številna, ker je izostanek gotovih tovarišev opravičljiv vsled zaposlitve. Potek občnega zbora in debate je pokazal, kako se članstvo zaveda resnosti časa ter polaga v svojo strokovno organizacijo vse nade in upanje za izboljšanje gnetnega položaja. Požrtvovalno in nesebično delo podružnice NSZ je v minulem letu vzbudilo v delavstvu novo vero in moč v njega samega in upanje na boljše čase. Že započeto delo bo vodil po začrtani poti novoizvoljeni odbor s tov. predsednikom Kerše Alojzjem na čelu. V odboru so dalje tov.: Hren, Kenda, Koščak, Deželak, Šmon, Roš, Golob in Golčar. Po izvršenih soglasnih volitvah je podal poročilo zastopnik centrale NSZ iz Ljubljane. Izneseni so bili še nekateri predlogi, medtem zlasti prenikla odmera moke vsakemu delavcu na mesec. Za delavca nikakor ne zadostuje mesečno 5 kg moke za prehrano. Kontingent se mora na vsak način povišati, ako hoče delavstvo vršiti svoje posle. I. o. NSZ je uveljavljeno vlogo že poslal na prehranjevalni urad. Dalje zahteva delavstvo ustanovitev tovarniške aprovizacije, ker bo tak konzum regulator cen v mestu in okolici. Po mnenju zborovalcev so na delu neke tajne sile, ki zavlačujejo izvedbo zadevnih odredb.

Tov. predsednik Kerše se po dolgi debati zahvali za zaupanje z obljubo, da bo vodil organizacijo po potih in načelih v prid organiziranega delavstva.

Domžale

Akademija podružnice NSZ je za vse dobro uspela tako v moralnem kakor v gnetnem oziru. Zadovoljno je bilo številno občinstvo kakor tudi delavstvo, ki je akademijo vsestransko organiziralo.

Pri nabito polni dvorani Sokolskega doma otvoril podružnični predsednik tov. Lučkovšek akademijo s krasnim nagovorom. Konec katerega pozove navzoče k zvestobi do kralja in domovine! Simbolično prikazano dekoracija odrs s sliko Nj. Vel. kralja Petra II. in veliko jugoslovansko trobojnico vpliva zelo ugodno na navzoče. Navdušeno odobravanje predsednikovega govora pokaže, da so padle njegove besede na rodovitna tla.

Ostali program akademije se razvija z veliko natančnostjo in točnostjo, gledalci navdušeno aplavdirajo in se morajo nekatere točke ponoviti. Prireditelji so stvar dobro razumeli in s tem pokazali v polni meri svojo sposobnost. Po akademiji se je razvil pristrčen družabni večer in so se navezali še tesnejši stiki s članstvom. Vsestransko se je obljubljalo novo agitacijsko delo, kar nam je pogoj še bolj uspešnega dela podružnice v dobrobit članstva.

Prirediteljem se za podrobno delo občinstvo najlepše zahvaljuje, ker so s tem dokazali, da razumejo naloge, ki jih današnji čas stavlja vsakemu delavcu, t. j. kulturna povzdiga in gospodarski napredek našega delavstva.

Pozabiti ne smemo kapelnika tamburaškega zbora tov. Karmelja Alojzija, ki je vložil v akademijo vse svoje sposobnosti. Ostalim članom dramskega in tamburaškega odseka pa vse priznanje!

Ljubljana

Tajništvo ljubljanske podružnice NSZ sporoča svojemu članstvu, da so uradne ure vsak torek in petek od 5. do 6. ure zv. v prostorih tajništva NSZ v Delavski zbornici. Tu bo dobil vsak član potrebne informacije.

Občni zbor podružnice se bo vršil v začetku prihodnjega meseca. Dan in uro občnega zbora bomo še javili.

Meseca marca, t. j. na dan sv. Jožefa priredi podružnica akademijo združeno z veseligrigro, s petjem in z drugimi točkami; po akademiji bo prosta zabava. Prijatelje in somišljenike že danes vabimo na to delavsko družabno prireditev.

Politični pregled

Nedavno je bilo ustanovljeno ministristvo za prehrano in preskrbo in te dni je bil

postavljen za ministra za prehrano in preskrbo dr. Milan Protić,

glavni ravnatelj Narodne banke v Beogradu. Dr. Protić je 19. t. m. v predsedništvu ministrskega sveta pred predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem in zastopnikom notranjega ministra prisegel.

Bolgarski poslanik v Berlinu Draganov, ki se je na potovanju v Sofijo zadržal nekaj ur v Beogradu, je dal »Politiki« izjavo, v kateri je poudaril, da je bolgarsko zunanjo politiko najbolje očrtal bolgarski ministrski predsednik Filov v svojem govoru v Ruščuku. Bolgarija stremi za tem, da se izogne vojnim zapletom. Kolikor je mir odvisen od Bolgarije, ga bomo varovali z vsemi sredstvi, je dejal Draganov. Zelo se trudimo, da brani mo svoje koristi, da zaščitimo svojo svobodo in svojo neodvisnost.

Ne vidim nobene nevarnosti, ki bi mogla nastati za Bolgarijo ali Jugoslavijo, prav tako pa tudi ni nič kar bi moglo ovirati dobre odnose med našima dvema sosednjima državama.

Bolgarija je storila vse, da se nadaljuje politika v duhu pogodbe o večnem prijateljstvu. Ta pogodba ne sme ostati samo na papirju, marveč si moramo z obeh strani prizadevati, da ji vlijemo življenja. Naši dve državi sta s to pogodbo odstranili mnoge ovire, ki so prej obstajale v naših medsebojnih odnosih. Danes med nami ni nič, kar bi motilo dobre in prijateljske odnose.

O prevozu nemških čet v Rumunijo je Draganov izjavil: Smatram,

da je stališče Nemčije docela razumljivo. Nemčija si hoče na ta način zavarovati rumunske petrolejske vrelce

in se zaščititi pred nevarnostjo, da bi kakšna druga vojskujoča se država izvršila v danem primeru napad na te vrelce in tako onemogočila preskrbo Nemčije s petrolejem. V tem pa ne vidim nobene nevarnosti za Bolgarijo.

V ponedeljek, 20. t. m. je bil

Roosevelt slovesno tretjič ustoličen za predsednika Zedinjenih držav.

Malo pred poldnem se je odpeljal predsednik v spremstvu novega podpredsednika Wallacea iz Bele hiše na Kapitol, kjer je opoldne pod milim nebom na stopnišču Kapitola prisegel v roke ameriškega vrhovnega sodnika. Nato je Roosevelt imel govor, ki so ga prenašale vse ameriške radijske postaje. Takoj po govoru se je odpeljal Roosevelt v slovesnem sprevodu spet v Belo hišo. Mimo Roosevelta je bil nato mimohod edinic ameriške vojske. Washington, glavno mesto Zedinjenih držav, je bil v prazničnem razpoloženju. Vse mesto je bilo v zastavah. Okna so bila okrašena z Rooseveltovimi slikami. V Washingtonu je prispelo na sto tisoče gostov, ki so prisostvovali slovesnostim.

Glede na izjave predsednika irske vlade De Valera, ki je ponovno naglasil

odločnost Irske, da bo z vsemi sredstvi branila svojo nevtralnost,

poudarjajo italijanski list, da je De Valera s tem potrdil, da Irska nikakor ne bo podlež pritisku Roosevelta in Churchilla. De Valera izključuje po izvajanju italijanskega tiska vsako možnost, da bi se Irska uporabila kot oporišče za oskrbovanje Anglije. Glede na to bodo ameriške ladje, dokler ne bodo mogle pristajati v irskih lukah, prevažale vojne in življenjske potrebščine v islandsko luko Reykjavik, odkoder jih bodo prevozile angleške ladje v Anglijo.

Kakor poroča nemški poročevalski urad, sta se te dni sestala nemški kancelar Hitler in italijanski ministrski predsednik Mussolini.

Imela sta v navzočnosti obeh zunanjih ministrov obširne razgovore o položaju. Razgovor je potekel v duhu pristranskega prijateljstva in v duhu tesnega vojaškega zavezništva med nemškim in italijanskim narodom.

Ugotovljeno je bilo popolno soglasje v obojestranskem naziranju v vseh vprašanjih. O čem sta govorila, ugiblje razno časopisje. Predvsem se je njun pogovor tikal ameriške pomoči Angliji, kakor zatrjujejo razne vesti.

Poveljništvo angleških čet na Bližnjem vzhodu uradno poroča,

da so angleške čete spet zasedle Kasalo, ki so jo bili svoječasno zasedli Italijani.

Napad je bil izvršen hkratu na kopnem in v zraku. Italijani so bili prisiljeni z vso naglico umakniti se nazaj v Eritrejo. Angleške sile izvajajo močan pritisk tudi v smeri proti Metenmaju pri Galabatu.

Iz Kaira poročajo: Te dni so angleške čete po uvodnem letalskem borbodiranju in topniškem obstreljevanju s kopnega in morja

napadle najvažnejšo italijansko trdnjavo v Libiji Tobruk in jo v naskoku zavzele.

Število ujetnikov je precej veliko. Med njimi je tudi en general. Italijanska križarka »San Giorgio«, ki je bila zasidrana v tobruskem pristanišču, je po zadnjih vesteh zgorela.

Z največjim zanimanjem je ameriška javnost poslušala govor, ki ga je imel po radiu bivši ameriški veleposlanik v Londonu Kennedy.

Kennedy je takoj ob začetku govora z vsem poudarkom naglasil, da zahteva vso možno podporo za Anglijo.

Nikoli nisem bil drugačnega mnenja, je dejal, sam sem se tudi prepiral, odkar sem se vrnil iz Londona, da ameriški narod nikakor ne želi ostati nevtralen do sil osi. Naj nikogar ne preseneti, če izrazim svojo lastno željo, da bi demokratske velesile čim prej dosegle odločno zmago nad nasprotnikom zaradi končne odrešitve sveta. Kennedy je nato razpravljal o pomoči Veliki Britaniji in drugim vojujočim se demokratskim državam. Izrazil je mnenje, da bi morala Anglija dati Zedinjenim državam na razpolago ves svoj kapital, kolikor se mu lahko odreče brez nevarnosti za svoj gospodarski položaj. Ko pa bi se izčrpal ta kapital, bi morale Zedinjene države dati Angliji in ostalim demokratskim državam brezplačno na razpolago vsa sredstva, kolikor jih zmore ameriška vojna industrija. Treba je napeti vse sile, je rekel, da se obvlada zlo, proti kateremu se ne bori zdaj le Anglija, temveč ves svet, kolikor je njegova prosvetljenost zgrajena na enakih osnovah, kakor je angleška. Ob zaključju je Kennedy izjavil, da Anglija v zdajšnji orjaški borbi ne more biti premagana. Angleži so ob dnevnih napadih velikih letalskih sil nasprotnika, ob strašnem razdejanju svojih mest pokazali pogum, kakršnega ni bil zmožen morda noben narod na svetu.

Francoska vlada je imela v soboto sejo, za katero je vladalo veliko zanimanje, ker se je zadnje dni napovedovala sprememba vlade in celo zdajšnje vladavine v nezasedeni Franciji. Razširile so se namreč govorice, da bo Flandin imenovan za ministrskega predsednika in da bo Laval spet pritegnjen v vladu. Sobotna seja vlade je trajala dobri dve uri. Službeno sporočilo o nji pravi, da je vlada razpravljala o prehrani prebivalstva in o nadaljnji izpopolnitvi zakona o rasni pripadnosti. To sporočilo tolmačijo

kot zanikanje vseh vesti o francoski vladni krizi.

Ni pa še s tem rečeno, da je že vsa napetost popustila. Na vsak način je treba računati s tem, da bo maršal Petain tudi v bodoče trdno vztrajal pri svoji dozdašnji politiki neomajnega varovanja francoskih koristi v okviru sprejetih obveznosti.

Službeno je bilo objavljeno,

da se je maršal Petain v soboto sestal z bivšim zunanjim ministrom Lavalom

Imela sta daljši razgovor in so bili ob tej priliki izravnani vsi nesporazumi. Kakor znano je 13. decembra Laval stopil iz francoske vlade, kar so takrat tolmačili kot prisilen

odstop, češ da je hotel Laval zaplesti Francijo v boj proti Angliji na strani Nemčije.

Iz Viclyja poročajo: Zastopnik francoske vlade je izjavil novinarjem:

Francosko vojno brodovje ne bo nikdar nastopilo proti bivši zaveznici Angliji.

Zato brodovje ne bo izročeno Nemčiji, vendar pa francoska vlada vztraja na tem, da se neomejeno izpolnijo pogoji premirja z Nemčijo in Italijo.

Iz Sofije poročajo, da je bil

ameriški odposlanec Donavan sprejet pri bolgarskem zunanjem ministru Popovu, ministrskem predsedniku Filovu in kralju Borisu.

Iz Sofije je Donavan odpotoval v Beograd. O čem je Donavan razpravljal, poročilo ne pove.

Iz Bukarešte javljajo,

da je zavlada v Rumuniji velika zmeda.

Te dni je izvršil neki Grk napad na nemškega generalštabnega majorja Deringa in ga ubil. Napadalec je bil obsojen na smrt in ustreljen. Po umoru nemškega oficirja je prišlo do krvavih nemirov v Rumuniji, ki so jim oblastva komaj kos. General Antonescu je vso policijo izročil vojski in dal z vojniki zasedeti važne urade. Glavnih nemirov je kriva Železna garda, ki se skuša polastiti oblasti. V Bukarešti je prišlo do spopadov med železnimi gardisti in vojsko. Dva železna gardista (legionarja) sta bila ubita. Gibljejo pa se v Rumuniji tudi komunisti.

Iz Kaira poročajo

o silnih napadih nemških letal na angleški otok Malto.

Reuter poroča, da je bilo samo v nedejo izvršenih pet napadov na otok. Angleška protiletalska obramba je dosegla značne uspehe. V petek, soboto in nedeljo je bilo sestreljenih skupno 35 nemških strmoglavcev nad Malto. Angleži so pri tem izgubili tri lovška letala, vendar so se vsi trije piloti rešili. Nemška poročila govore o veliki škodi, ki so jo nemška letala napravila na Malti. Po angleških uradnih podatkih znašajo izgube nemških letal, odkar se ta pojavljajo nad Sredozemljem, 87 aparatov. Pri tem so vsteleta letala, ki so bila sestreljena o priliki nedavnega napada na angleške vojne ladje v Siciliskem prelivu in o priliki napadov na Malto, kakor tudi letala, ki so bila uničena o priliki angleških bombnih napadov na letališče v Kataniji na Siciliji.

Po grških vesteh

grška vojska kljub snegu in mrazu na bojišču v Albaniji še zmeraj napreduje.

Italijani so poskusili pri Klisuri protinapad na grške postojanke. Grki so napad odbili. Italijani so imeli po tej grški vesti mnogo izgub na padlih in ranjenih. Grki so zajeli tudi mnogo vojnega materiala. V Albanijo so dospeli spet novi oddelki italijanske vojske, ki pa še niso stopili v borbo.

Zadnje vesti z albanskega bojišča govore,

da so Italijani pro Moskoplju izvršili močne protinapade.

Italijansko topništvo močno obstreljuje grške postojanke. Po vesti iz Aten so Grki vse napade gladko odbili in prizadejali napadalcem hude izgube. Zaradi naraščajočega italijanskega pritiska so Grki začeli utrjevati postojanke okoli Moskoplja in na Mokri planini.

Kakor pravi poročilo angleškega letalskega ministristva, so nemška letala nedavno noč

najhuje bombardirala mesto Swansea v Bristolskem zalivu.

Že zgodaj zvečer so priletele nad mesto močne skupine nemških bombnikov in začele metati na mesto in luko težke tovore zažigalnih in rušilnih bomb. V pristanišču so na več mestih nastali veliki požari v skladiščih. Tudi rušilne bombe so v luki povzročile znatno škodo. V samem mestu je bilo zanetno mnogo požarov na trgovinskih in stanovanjskih zgradbah, ki pa so bili naglo omejeni. Rušilne bombe so hudo poškodovale vrsto stanovanjskih zgradb. Po angleških vesteh pa napad na Swansea, ki spada po silovitosti in dolgotrajnosti med najhuje napade, kar jih je nemško letalstvo doslej izvršilo na angleška pristanišča, ni zahteval posebno mnogo človeških žrtev.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Gornjem gradu: voli in telice I. po 9, II. po 8, III. po 7, krave I. po 8, II. po 6, III. po 5, teleta I. po 9, II. po 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Gornjem gradu: špeharji po 16, pršutarji po 14; v Ptuj: pršutarji po 11 do 13, debele svinje po 12.50 do 14.50, svinje za pleme po 10 do 11 din.

KRMA: V Gornjem gradu: lucerna in seno 150, slama 60; na Jesenicah: sladko seno 175, slama 70 din za 100 kg.

VINO. V gornjegrajskem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 6, finše sortirano pa po 8 din za liter.

JAJCA. V Ljubljani 2.25 do 2.50, v Gornjem gradu 1.50, na Jesenicah 2 din za kos.

Sejmi

29. januarja: Rajhenburg;

30. januarja: Rakek;

1. februarja: Jurklošter;

Vrednost denarja

Na naših borzah sino dobili v devizah 20. t. m. (prve številke službeni tečaji, druge v oklepajih tečaji na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10);

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 468 din.

Drobne vesti

= Namesto podaljška železnice iz Zreč do Doliča vsaj izboljšanje cest. Železniška proga Poljčane—Konjice—Zreče je edina ozkotirna železnica v Sloveniji. Med gospodarstveniki pa se čedalje bolj naglaša, da bi ves konjski okraj dosegel velik gospodarski razmah, če bi bila tod speljana normalnotirna železnica. Hkratu pa bi bilo potrebno železnico podaljšati do Zgornega Doliča. Ker pa je ozemlje tod okoli zelo težavno za gradnjo železniškega podaljška in bi bila ta gradnja predraga, naj bi se vsaj izboljšale ceste.

= Pred trgovinskimi pogajanjmi z Italijo. Ze lani jeseni bi se morala vršiti trgovinska pogajanja z Italijo v okviru jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora, pa so bila odložena. Zdaj poročajo iz Beograda, da je rok za pogajanja določen. To sedmo zasedanje jugoslovensko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora se bo začelo ob koncu januarja ali v začetku februarja. Ker bo obstoječi trgovinski sporazum potekel 30. julija letos, ni izključeno, da se bodo na tem zasedanju preučile tudi možnosti za trgovinsko izmenjavo v prihodnjem gospodarskem letu. Nadalje bodo razpravljali o spremembi obstoječih in o uvedbi novih kontingentov, o blagu naših uvoznikov, ki je še blokirano v italijanskih lukah, predvsem pa o vprašanju plačilnega prometa.

Novice

* **Rojstni dan kraljeviča Tomislava.** Na pravoslavni praznik Bogojavljenja (sv. Treh kraljev) dne 19. t. m. je obhajal drugorojeni sin kralja Aleksandra in kraljice Marije Nj. Vis. kraljevič Tomislav svoj rojstni dan. Ta dan je stopil Tomislav v štirinajsto leto svoje starosti.

* **Pogreb Sare Živkovićeve.** Ob veliki udeležbi meščanstva je bila 15. t. m. pokopana v rodbinski grobnici na novem pokopališču v Beogradu Sara Živkovića, mati generala g. Petra Živkovića, predsednika Jugoslovanske nacionalne stranke in bivšega predsednika ministrskega sveta. Pogreba so se udeležili tudi mnogoštevilni člani Jugoslovanske nacionalne stranke z glavnim odborom na čelu. Bilo je tudi mnogo zastopnikov drugih političnih strank. V velikem številu so se pogreba udeležili tudi višji oficirji. Med številnimi venci, ki so pokrivali krsto, je bil posebno lep venec predsedstva Jugoslovanske nacionalne stranke in venec nacionalne mladine. Bodi pokojnici ohranjen blag spomin!

* **Pomagajmo jetičnim!** Protijetična zveza se je v posebni okrožnici obrnila na vse slovenske občine, da zagotove v občinskih proračunih posebno postavko za protijetično skrbstvo. Protijetična zveza mora namreč oskrbeti tolikšna sredstva, da bo mogel biti vsak jetični bolnik deležen najuspešnejšega zdravljenja. Ze lani se je Protijetična zveza

s posebnim pismom obrnila na slovenske župane, da zagotove skladu za zdravljenje jetičnih bolnikov pri Protijetični zvezi najmanj po 1000 dinarjev. Geslo lanskega protijetičnega tedna »Noben jetični bolnik ne sme ostati brez bolniške postelje« je še zmerom pereče. Vse slovenske občine bi za protijetično borbo lahko brez posebnih težav zbrale v enem letu nad 400.000 dinarjev, če upoštevamo, da je na ozemlju naše banovine 407 mestnih, trških in kmečkih občin, izmed kateri hbi premožnejše mogle prispevati tudi večje zneske. Protijetična zveza je vse župane prosila, da pri sestavi občinskih proračunov za leto 1941.-42. upoštevajo potrebe protijetičnega skrbstva in da po svojih močeh podpro človekoljubna prizadevanja zveze.

* **Smrt zgledega oficirja.** Te dni so položili pri Sv. Križu v Ljubljani v grob pehotnega majorja Miodraga Arandjelovića, Pogreb oficirja triglavsk. pehotnega polka je lepo izpričal tovariško povezanost med našimi oficirji. Pokojnik je izhajal iz zaslužne nacionalne rodbine v Južni Srbiji. Njegov ded je bil četniški vojvoda Gligorič. V četništvu se je udeleževal tudi pokojnikov oče, ki so ga Bolgari obsodili na 101 leto ječe. Pred balkansko vojno se je preselila družina Arandjelovičev iz Južne Srbije v Kragujevac. V rani mladosti je rajni izgubil mater in očeta. Pri umiku srbske vojske pred premočjo združenih avstrijskih, nemških in bolgarskih vojsk se je umikal skupaj z njo preko Albanije tudi pokojni Miodrag Arandjelović. V Lješju pa so ga zajele avstrijske čete in je bil poslan v ujetniško taborišče ob Nežiderskem jezeru, kjer je ostal do konca vojne. Po povratku v svobodno domovino je stopil v prvi letnik vojaške akademije. Pozneje je služil zaradi svojih sposobnosti v glavnem generalnem štabu in kot učitelj v vojaški akademiji. V Ljubljano je prišel sredi pomladi lanskega leta in se takoj živel v slovenske razmere. V oficirskem zboru triglavskega polka si je pridobil mnogo prijateljev zaradi svojega vedrega duha. Ob koncu lanskega leta ga je položila v posteljo hripa. Kljub svoji močni naravi je začel hirati. Smrti se ni bal. Hudo pa mu je bilo umreti v teh usodnih časih. Pogreba majorja Arandjelovića so se udeležili komandant dravske divizije divizijski general Stefanović, komandant triglavskega polka polkovnik Gladović z vsemi oficirji, številni rezervni oficirji in veliko število pokojnikovih znancev. Časten mu spomin!

F. Gobey:

28

Umor na plesu

»Kvečjemu začetna črka priimka mojega moža. Moje dekleško ime je Carmen de Penafiel. Kaj boste vi rekli sodniku, ko mu boste gumb izročili?«

»Golo resnico.«

»Tudi jaz mu bom vse natanko povedala. Ponovila mu bom tudi besede Julije Orcivalove.«

»Ali se jih natanko spominjate?«

»Od besede do besede. Zlasti so se mi zapisale v spomin tele: Vzemite svoja pisma, gospa! Za vas storim lahko isto, kar sem storila že za dve drugi ljubici grofa Golimina.«

»Dve drugi ljubici?« se je začudil Nointel.

»Da, dve. In celo dodala je: Z njima sem se lahko sporazumela, ker sta bili navadni meščanki, ki mi nista mogli škodovati in mi tudi v bodoče ne bosta mogli.«

»Ali ju ni imenovala?«

»Ne.«

»Torej vas bo še tako dolgo težil sum, dokler ne bomo našli tiste tretje neznanke.«

»Ne, ker bom predložila sodniku odločilen dokaz. Zahtevala bom, da se v njegovi pisarni ponovi tisti prizor pred ložo. Če je vratarica še tako zabita, me bo morala spoznati. Spomnila se bo, da je ob mojem odhodu še ena ženska stopila v ložo.«

»To bi bil res odločilen dokaz. Gospa markiza, pogumni ste. Vi nas boste vse tri rešili.«

»Ali ste mar tudi vi v nevarnosti?«

»Da, v nevarnosti sem, da vas izgubim. Rekli ste, da boste zapustili Francijo.«

»To bom tudi res storila. Ne boste me več videli.«

»Toda jaz pojdem za vami.«

»Prepovedujem vam to.«

»Toda ne morete mi prepovedati tega, da bi vam povedal, kako vas ljubim...« tu, pred vami, na kolenih.«

Gospa je z roko pokazala proti gozdu.

»Ali ne slišite, kako prihajajo?« mu je rekla. »Zdaj niti besede več. Pojdiva. Čakajo naju!«

Markiza je skočila v sedlo in potem še Nointel.

»Pozno je,« je dejala. »Lov se začneja opoldne, prej pa imamo še južino.«

Na grajskem dvorišču je markiza izginila po stopnicah, preden ji je mogel Nointel reči še kakšno besedo.

Šel je v svojo sobo in se po lovsko oblekel. Potem je šel v jedilnico, kjer je bila miza že pripravljena.

Opoldne so se gostje odpravili na lov. Peljali so se do gozda z vozovi.

Obstali so na velikih jasi, kjer je čakalo dvanajst logarjev.

»Gospoda,« je rekla markiza, ko je stopila iz svojega voza, »najprej se bomo lotili zajcev, potem fazanov, nazadnje pa pojdemo na srne. Zdaj pade mrak prav kmalu in pohiteti moramo, da nas tema ne zajame.«

Vsi so navdušeno sprejeli markizin predlog. Logarji so šli naprej, za njimi pa lovci.

Nointel, ki je ostal zadaj, je iznenada opazil markizo v pogovoru s Simancasom. Ta pogovor ni bil dolg.

Ko je družba prišla na določena mesta, je obstala in logarji so vsakemu gostu posebej določili stojišče.

Kmalu nato je prišla iz daljave skupina kmetov, ki so bili oboroženi z dolgimi prekljami in so z njimi opletali po grmovju, da so preganjali zajce iz skrivališč. Bilo jih je neverjetno mnogo. Gostje so bili po večini le povprečni lovci. Najboljša je bila markiza, ki je pobila cel kup zajcev.

Prva točka je bila kmalu pri kraju. Potem so odšli gostje v park, ki je bil določen za fazane. Tu so ostali kakšnih štiri-deset minut. Nato so šli na srne. Gozd, kjer so nameravali loviti, je bil nekoliko oddaljen. Markiza je šla prva, ne daleč od nje pa Nointel. Okoli se je smukal tudi Simancas, ki je stopal od lovca do lovca in pravil:

»Gospod, logarji so me opozorili, da so tudi divje svinje v gozdu in da je zlasti nevaren star veper, ki je raztrgal že najmanj tucat psov. Svetujem vam, da napolnite ruške z ostrimi naboji.«

Veprov se stotnik ni dosti bal. Sklenil je, da se bo bolj varoval dvonožcev, ki so se mu zdeli nevarnejši od njih. Dvajset kmetov je teklo okoli gozda na vso moč, samo da bi prišli na mesto prej kakor lovci. Eden izmed njih — bil je poslednji — se je spotaknil, padel in grdo zaklel.

Nointel se je obrnil prav v tistem trenutku, ko je gonjač vstal, in videl je njegov obraz, ki se mu ni zdel čisto tui. Toda v prvem trenutku je mislil, da se moti, tem bolj, ker se je možak takoj nato pomešal med druge gonjače.

* Omejitve prodaje mila za pranje. Minister za trgovino in industrijo je izdal uredbo o prodaji mila za pranje, po kateri smejo trgovci na drobno prodati svoji stalni stranki za potrebo gospodinjstva na teden največ en kilogram mila za pranje. Kršitve uredbe se bodo strogo kaznovale.

* Smrt ugledne žene. V Mariboru je te dni preminila ga. Ana Kukovčeva, soproga odvetnika in bivšega ministra dr. Vekoslava Kukovca. Njeno truplo so prepeljali iz Maribora v Celje na okoliško pokopališče, kjer so ga položili v rodbinsko grobnico. Na njeni zadnji poti so jo spremljali številni sorodniki, prijatelji, znanci in zastopniki raznih narodnih dobrodelnih in prosvetnih društev. Blag ji spomin!

* Težnje trafikantov za izboljšanje položaja. V nedeljo so se zbrali pri »Slonu« mariborski trafikanti k rednemu občnemu zboru svojega mariborskega združenja. Zbor je vodil predsednik g. Franjo Geč in podal poročilo. Trafikanti se stalno borijo za izboljšanje svojega položaja. V današnjih časih, ko narašča draginja, pričakujejo, da se jim bo zvišala dozdajšnja šestodstotna provizija v skladu z draginjo, ki je vedno občutnejša. Predsednik g. Geč je podal tudi tajniško poročilo. O blagajniškem stanju je poročal g. Linzner. Pri volitvah je bil po večini izvoljen dosedanji odbor z g. Gečem na čelu.

* Srečke Rdečega križa. Pri 107. žrebanju srečk Rdečega križa 15. t. m. je dobila serija 3348, št. 58, premijo 25.000 din. Za amortizacijo so bile izžrebane naslednje serije: 136, 207, 422, 766, 887, 1045, 1410, 1686, 1910, 2519, 3040, 3080, 4133, 4176, 4244, 4282, 4303, 4697, 5358, 5566, 5971, 6228, 6630, 6966, 7675, 7884, 8033, 8217, 8411, 9284. Dobitki so bili nasledni:

serija	št.	din	serija	št.	din
924	89	50	1453	37	200
2080	28	200	2350	3	50
2411	96	50	2699	41	50
2749	69	50	3167	80	50
3348	85	25000	3447	80	200
3898	26	50	3970	79	50
4500	76	50	4548	17	1000
5345	27	200	5675	6	50
5827	12	50	6264	84	50
6282	6	50	6807	81	50
7112	43	50	7112	70	500
7448	33	50	8069	58	200
8364	92	500	8504	42	50
8961	51	50	9066	19	50
9275	16	50			

* Tobačne srečke. Pri 136. žrebanju tobačnih srečk so bile izžrebane za amortizacijo

naslednje serije: 35, 118, 150, 163, 313, 840, 882, 929, 992, 1054, 1115, 1326, 1352, 1366, 1432, 1911, 2102, 2106, 2226, 2317, 2460, 2548, 2623, 2650, 2758, 2766, 2923, 3031, 3196, 3318, 3338, 3469, 3558, 3744, 4035, 4503, 4679, 5235, 5278, 5391, 5442, 5498, 5629, 5639, 5858, 5920, 6394, 6625, 6822, 7095, 7110, 7249, 7294, 7368, 7372, 7456, 7852, 8028, 8466, 8591, 8668, 9042, 9130, 9219, 9312, 9324, 9472, 9532, 9864, 9967. Dobitki so: serija 2115 št. 2 100.000 din, serija 5020 št. 40 2500 din, serija 1860 št. 6 500 din, serija 8619 št. 59 500 din.

Po 100 din:					
ser.	št.	ser.	št.	ser.	št.
132	3	550	92	1545	81
2688	3	2688	86	2893	35
4686	80	5718	46	5827	89
6878	3	7787	9	8347	2
8386	88	9373	37	9637	48
Po 50 din:					
ser.	št.	ser.	št.	ser.	št.
4198	19	5319	38	5943	7
6476	88	8280	3	8377	3
8370	86	8838	48	9287	80
9539	14				

* Goriški zidarji so šli v Nemčijo. Pred dnevi je šlo večje število goriških stavbihih delavcev na delo v Nemčijo. Pri odhodu jim je njihov strokovni tajnik rekel, naj se z resnostjo in marljivostjo izkažejo vredne vzajemnosti, ki veže prijateljska naroda italijanski in nemški. Med zidarji je bilo tudi več Slovencev.

* Gasilska župa v Kranju je razpuščena. Iz Kranja pišejo: Gasilska zajednica za dravsko banovino je na seji 28. decembra lani razrešila celotno upravo gasilske župe v Kranju in istočasno imenovala novo začasno upravo, v kateri je ves prejšnji župni odbor razen bivšega starešine g. Pavla Japlja, ki je odložil svoje mesto na seji, ko se je sklepalo o razpustu. Utemeljitev razrešitve pravi, da je gasilska zajednica na osnovi izvršenega pregleda, raznih pritožb in opazovanj poslovanja gasilske župe prišla do prepričanja, da je v korist gasilstva razrešitev potrebna, a podrobnosti ne navaja. Res so se širile razne vesti o slabem gospodarstvu v župi, toda te vesti niso mogle biti vzrok za razpust že zaradi dejstva, ker je bil bivši blagajnik g. Jernej Legat iz Nakla imenovan spet za blagajnika začasne uprave gasilske župe v Kranju, kar najboljše izpričuje, da ni ničesar zakrivil. Edini razlog za razpust se zdita torej bivši starešina razpuščene župe in njen tajnik, ki nista bila ponovno imenovana. Ne ve pa se tudi o teh dveh ničesar, kar bi moglo biti no-

vod za tak ukrep. Gorenjska javnost upravičeno zahteva, da se vzrok razpusta razjasni do podrobnosti.

* Odkrita tajna Ljotičevska tiskarna v Rumi. V Rumi je odkrila policija tajno tiskarno razpuščene Ljotičeve stranke. V tiskarni so tiskali nezakonite Ljotičevske letake in brošure. V Rumi so jo prenesli pred šestimi tedni iz Beograda. Tiskarno je vodil neki Emil Pušić, denar pa je dajal neki beograjski industrijec.

* Ogenj v Piatnikovi tvornici papirja. V Piatnikovi tvornici papirja na Njivicah pri Radečah je nedavno nastal požar. Goreti je začela streha stranskega tvorniškega poslopja, kjer je imel v prvem nadstropju stanovanje lastnik tvornice g. Ragg, pritlični prostori pa so služili za pisarno. Takoj so prihiteli radeški gasilci. Kmalu za njimi so prispeli še številni nigasilci iz okoliških krajev. Predvsem so se gasilci priazdevali, da bi se ogenj ne razširil na druga tvorniška poslopja. Kako je nastal požar še ni dognano. Kljub temu, da je zgorela samo streha pisarniškega poslopja, je škoda občutna, ker so se vdrli tudi stropi. Vsa hvala gre požrtvovalnim gasilcem in vsem, ki so pomagali pri gašenju, da ni stavba pogorela do tal in da se ogenj ni razširil. Delo v tvornici zaradi požara ne bo trpelo.

* Požar v Trbovljah. Nedavno je nastal ogenj v stari trboveljski glažuti. Ogenj so verjetno zanetili otroci, ki so skrivaj zlezli na podstrežje samotnega poslopja in si tam zakurili. Z veliko požrtvovalnostjo gasilcev je bil ogenj po večurni borbi omejen na srednji del poslopja.

* Volk ustrelen v okolici Kočevja. Že lani so lovci v gozdu okrog Dolge vasi na Kočevskem pogosto naleteli na ostanke srn. Letos se je pojav ponovil. Postalo je jasno, da razsaja po gozdu volk. Lovci so dognali, kje se zver drži in te dni je 14 lovcev napravilo lovnanjo. Sreča jim je bila naklonjena. Udeleženec lova Kösel je opazil volka, ki se je počasi pomikal proti njemu. Pomeril je, toda puška je odpovedala. Volk se je pomaknil dalje, naposled se je puška le sprožila in tudi zadela. Krvava sled je to dokazovala, volk se je pa vendar še izmuznil. Naslednega dne se je odpravil lovski paznik Steblaj s svojim očetom spet na lov. Lovec je kmalu našel volčno sled in tudi opazil, da se je ranjena zver večkrat vlegla. Slednič je naletel nanjo, ko se je dvigala izza gostega grmovja. S prvim strelom jo je podrl. Lovišče ima v zakupu ravnatelj g. Skubec.

V gozdu so se lovci razdelili na dve plati in se razpostavili tako, kakor je svetovila markiza. Nointel je bil na levi blizu nje.

Pred njim je bil gozd z debelimi drevesi, ki bi bila dobro zavetje. Bili so sami stoletni hrasti.

Naslonil se je na hrast in spustil puško k nogam kakor vojak med odmorom. Zagledal se je v svojo sosedo, ki je nedaleč od njega polnila svoje orožje.

»Simancas je vsega zmožen,« si je rekel, toda pazil bom nanj.

Toda Simancas in Galmier sta bila takrat daleč stran.

Ni minilo dosti časa, ko se je začel v goščavi šum, kakor bi bil nekdo stopal po dračju. Ali je človek ali žival? Nointel je natanko gledal, pa ni mogel ničesar razločiti.

Lov se je med tem že začel, pokanje je bilo čedalje močnejše in se je bližalo z leve strani.

Tropa divjih svinj je bežala pred lovci. Najprej stara samica s tremi mladiči. Stotnik je ustrelil dvakrat in ena žival se je zgrudila. Starko, ki je imela mladiče, je s strelom v čelo usmrtila markiza. V istem trenutku je tik njega zažvižgala svinčenka.

Nointel je od daleč pozdravil markizo in ji čestital. Potem pa se je pogladil po licu. Imel je občutek, kakor bi ga bil kdo udaril po licu. Pogledal je nato še hrast in opazil v njem prasko in luknjo.

Krogla je letela dva prsta od njegovega obraza, se zarila v hrastovo deblo in napravila tam luknjo. Skorja, ki jo je krogla odluščila, je odletela s njegovo lice.

»Za boga!« je zamrmral in gledal svoje ga najbližjega sosedo. »Ta plemič pa čudovito strelja na divje svinje. Najbolje bi bilo, če bi šel kam drugam, drugače me utegne še ubiti, če bo meril na vepa, ki bo bežal pred mano in njim.«

Toda ko je natanko pogledal luknjo v hrastu, je ugotovil, da je morala krogla urileteti od druge strani. Toda od koga? V goščavi ni nikogar videl, pa vendar je bilo očitno, da neznanec ni mogel meriti na žival.

»Če bi bil blizu lopov Simancas,« je pomislil, »bi se najbrž rad okoristil s priložnostjo, da me spravi na drugi svet. Toda on je daleč stran, razen če se ni morda prikradel v mojo bližino in se skril. Dobro bom pazil na tistile hrast. Od onod je morala prileteti krogla.«

Izenada je zaklical eden izmed logarjev: »Pazite! Stari vepa se bliža!«

»Oho!« je vzkliknil Nointel samemu sebi. Oborožimo se. Simancas je odlično obveščen. In v puško je vtaknil spet dva močna naboja.

Potem je začel pokanje vej. Stara zver se je torej res bližala.

»Naravnost proti nam prihaja,« je pomislil stotnik in poslušal. »To se pravi, proti markizi je zver namenjena. Večjeve na oni strani se maje... Veper bo zavil na stezo, kjer čaka ona. Nevarno je, toda ona se ne bo umaknila. Paziti bom moral nanjo.«

Pustil je svoj hrast in se pomaknil bliže proti markizi.

Bil je že tudi skrajni čas.

Nointel se je pripravil na strel. Toda ko je poslednjič zagledal markizo, je s presene-

čenjem in strahom opazil, da ona ne meri na vepa, ampak nekam drugam.

»Gospa!« je zaklical. »Pazite na vepa! Bliža se vam!«

Niti zganila se ni, stotnik pa je priskočil k njej in pomeril.

V tem trenutku je pribesnel vepa. Razdražen je bil in oči je imel podplute s krvjo. Za trenutek je obstal, potem pa se je pognal naravnost proti markizi.

Toda prav tedaj je stotnik sprožil in prestrelil vepu srce, da se je na mestu zgrudil.

Hkrati se je začel še en strel in sicer iz puške gospe Barancosove. Toda ona ni merila na vepa.

Napeti prizor ni trajal niti pol minute. Najbližji lovci so hitro ugotovili, da je markiza za las ušla smrti. Veper je ležal pred njenimi nogami. Če bi bil Nointel zgrešil samo za palec, bi bila markiza izgubljena. Drugega ni videl ne stotnik, pa tudi ne drugi lovci v bližini.

Vsi so prihiteli, da bi ji čestitali, ker so bili prepričani, da je mojstrski strel padel iz njene puške. Nointel ni niti z besedo izdal tega, da je bil pravi rešitelj on. Samo čimprej je hotel na samem govoriti z markizo.

Gospa Barancosova se je zahvalila za čestitke in je svoje goste opozorila, da lov še ni končan. Prosila jih je, naj se vrnejo na svoje prostore.

Vsi so se razšli, a Nointel je ostal poleg nje.

»Hvala vam,« mu je ganjena rekla. »Brez vas bi me zdaj ne bilo več med živimi.«

»Ali ste sami iskali smrti? Opozarjal sem vas, klical sem vas, a vse je bilo zaman. Niti zganili se niste. In namesto v zver, ste streljali v zrak.«

* Iz obupa se je ustrelil. V Kostanjevici pri Slovenski Bistrici je izvršil samomor 27letni Anton Marinšek. Pokojnik je bil sin edinec premožnega posestnika, pa se je s starši sprl, ker se je oženil z ubožnim dekletom in zato šel od doma. Živel je pri starših svoje žene z dvema malima otrokoma. Zaradi pomanjkanja, v katerem je družina žvela, pa so nastali prepiri med zakoncema, ki so Marinišku tako zagrenili življenje, da je vzel lovsko puško in se blizu hiše ustrelil v sence. Obležal je pri priči mrtve.

* Bukev je ubila mladega gospodarja. Mladi posestnik Ivan Ogorevc iz Brezja je šel s tovarišem v gozd v Rapovčah, da si oskrbita drva. Lotila sta se debele bukve. Prično sta bila na delu in sta vse pripravila za padec drevesa. Toda spodrezana bukev se je med padanjem naglo obrnila. Padla je navzdol tako hitro, da se ji Ogorevc ni mogel več umakniti. Posledica je bila strašna. Bukev je pokopala mladega gospodarja pod seboj. Zdrobila mu je glavo in prsni koš, da je bil siromak pri priči mrtve. Globoka žalost je zavladovala v njegovi domači hiši, kjer je mladi, vneti in napredni gospodar zapustil vdovo z majhnim otrokom. Ohranili bomo nesrečnega Ivana Ogorevca v prijaznem spominu. Z vdovo in otrokom vsi iskreno sočustvujejo.

* V snegu je zmrznil. Te dni so našli v snegu blizu Vranskega zmrzlo moško truplo. V mrtvecu so prepoznali nekega Razenštajna Telesforja iz Šmartnega ob Dreti. Mož je štel 40 let in je bil oče petih nedoraslih otrok. Rajni je bil dan poprej na Vranskem, kjer je od trgovca Lavriča kupil konja in kravo. Mudil se je pri Lavriču in pozneje v gostilni pri Križniku, nato pa je malo vinjen v družbi z nekaterimi drugimi odšel proti Vologu, da bi se čez Lipo vrnil domov v Šmartno. Toda med potjo je omagal in v snegu zmrznil.

* Skoro 6000 primerov postopka zaradi navijanja cen. Od 1. maja lani do 2. t. m. so oblasti v 5993 primerih uvedle postopek proti kršiteljem uredb za pobiranje draginje in brezvestnega verižništva v vsej državi, razen na Hrvaškem. Od tega števila odpade na področje Beograda 447 primerov, na dravsko banovino 285, na vrbasko 268, na drinsko 919, na zetsko 262, na donavsko 1883, na moravsko 1006 in na vardarsko banovino 943 primerov. Izmed teh kršiteljev je bilo 23 oseb poslano na prisilno bivanje v zapuščene kraje, in sicer iz Beograda dva, iz Slovenije dva, iz vrbaske banovine eden, iz

drinske trije in iz donavske banovine 15. Najvišje denarne kazni so bile izrečene do višine 100.000 dinarjev, najdaljša doba prisilnega bivanja pa znaša po šest mesecev.

* Sedem let robije za poskus požiga. Veliki senat v Celju je razglasil sodbo nad 42 letnim Vahom Antonom iz Buč. Avgusta lani so našli v mlinu njegovega brata v nekem zaboji v petrolej namočen časopisni papir. Kazalo je, da je bil ta papir podtaknjen z namero požiga. Okoli polnoči istega dne je tudi ogenj nastal, a so ga domači hitro pogasili. Sum je padel na Vahovega brata Antona, ki je bil z bratom Alojzijem že dalj časa v sovraštvo. Sodišče je Vaha Antona spoznalo za krivega in ga obsodilo na sedem let robije.

* Omerzova tatinska družba obsojena. Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je morala zagovarjati nevarna družba Jožeta Omerze, ki je pred meseci kradla, kar ji je prišlo pod roko. Vseh zlikovcev je bilo 11. Obtožnica navaja, da sta glavna obdolženca Jože in Tone Omerza brata, obdolženka Marija Omerzova pa mati zloglasnega vlomilca Franceta, ki je pred nekaj leti z drznimi tatinskimi pohodi strahoval velik del Slovenije. France je svojčas prinašal nakradeno blago na svoj dom in ga potem skrivaj razpečeval, pri čemer sta mu vneto pomagala zdajšnja obdolženca Jože in Tone, ki sta bila zaradi tega tudi obsojena. Vendar žalostna usoda brata Franceta, ki si je sam sodil, bratov nista poboljšala. Nasprotno, Jože je postal Francetov veren naslednik. Spet je moral za zapahe, a spet ga kazni ni spametovala. Ko je zadil svobodni zrak, je šel takoj spet na svoj stari zločinski posel. V Jožetu Zakšku je dobil pajdaša in pomagača za izvrševanje tatvin, kakor tudi za razpečevanje nakradenega blaga. Obadva sta pridobila za svoje početje tudi svoje domače, in sicer obdolženca Zakškove: Jožefo, Franceta, Marijo in Karla, Toneta in Marijo Omerzovo, razen teh pa še Ivana Cizljeva, Antonijo Cizljevo in Martina Černošo. Največ ukradenega blaga je spravil v promet Jože Zakšek. Razprava je trajala od jutra do večera, nato je predsednik senata razglasil: Jože Omerza je obsojen na 14 in pol leta robije, Jože Zakšek na 10 in pol leta robije, oba tudi na trajno izgubo častnih državljskih pravic, ostali pa so obsojeni na štiri do sedem mesecev strogega zapora, edino Antonija Cizljeva je bila obsojena le na štiri mesece zapora pogojno za dobo treh let.

* Zagoneten umor. Te dni je bil umorjen posestnik Anton Strah v Lukovici pri Mirni.

Kakor je vse kazalo, je hotel morilec svojo žrtev oropati. Natančna preiskava, ki so jo uvedli orožniki, je to ljudsko mnenje ovrgla. Vse kaže, da v tem primeru ne gre za roparski umor, temveč so v ozadju družinske razmere na domu umorjenega. Ugotovljeno je, da je bil pokojni Strah pravi čudak v svoji vasi. Pred leti se je vrnil iz Amerike in z denarjem, ki si ga je prislužil tam si je uredil lepo domačijo. Po smrti svoje žene je ostal na svojem domu sam s svojima dvema hčerkama. Hčerka Jožefa se je kasneje poročila v sosedno vas Sojenice, druga hči Marija, pa mu je še nadalje gospodinjala. Ko se je omožila hči Jožefa, zdaj poročena Kotarjeva, stari Strah na račun dogovorjene dote ni ničesar izplačal zetu Gregorju Kotarju. Tudi druga hči je želela poročiti se in privesti v hišo gospodarja. Seveda bi moral v tem primeru prepustiti oče njej in njenemu možu posestvo, o čemer pa ni maral ničesar slišati. Zato so se začeli v hiši družinski prepripi. Zet je zahteval izplačilo dote, hči Marija pa izročitev posestva. Priče izpovedujejo, da so vladale v hiši neznosne razmere. Zet je baje grozil staremu, da ga bo ubil. Pokojnik je večkrat izrekel nasproti sosedu Marinčiču bojazen, da ga ne bodo domači ubili. Na podlagi teh govorice so naši orožniki ubrali v preiskavi drugo pot in aretirali obe Strahovi hčeri in njegovega zeta. Vsi trije pa odločno zanikajo kakršnokoli zvezo z umorom Antona Straha.

* Obsojena na 8 mesecev robije. Ze lani je zbudila v Ljubljani posebno pozornost aretacija neke dame, ki je bila naposled izročena sodišču. Zapletena je bila po svoji lahkomišelnosti v razne nečedne posle, ki jih je pod raznimi pretvezami uganjala več kakor dve leti. Iskala je svoje žrtve le med petičnimi osebnostmi, kjer je bila znana kot ugledna ljubljanska dama. Po navedbah obtožnice je obtoženka izzbavila od 28 uglednih oseb znatno gotovino v skupnem znesku 289.498 dinarjev. Obtoženka je svoje dejanje priznala. Povedala je že v preiskavi, da jo je bilo strah pred možem, ko je spoznala, da je zabredla v velike dolgove. Možu je sprva prikrivala malenkostne dolgove, pozneje velikih sploh ni hotela povedati. Na zle posledice ni mislila. Zagrenjena se je vdala v svojo usodo, češ naj se zgodi, kar hoče. Mali senat je obsodil obtoženko na 18 mesecev robije zaradi zločina obrtnih prevar.

* Napadalec je utonil. Lilijsana Udovičeva iz Maribora je uslužbena kot otroška vzgojiteljica v neki družini v Šibeniku. Ko se je te dni vračala domov se ji je približal nezna-

»To mislite?»

»Saj sem vse na lastne oči videl. Takoj sem razumel, da ste izgubljeni, če jaz ne ubijem zveri. Sprožil sem in čudim se, da mi roka ni vzdrhtela.«

»Torej ste samo name mislili?»

»Ali dvomite?»

»Tudi jaz sem mislila samo na vas...«

»Zakaj? Saj nisem bil v nevarnosti! Večer je šel nad vas, ne pa nad mene.«

»Ali res niste videli ničesar drugega kakor vepa?»

»Videl sem vas, hladnokrvno in pogumno v trenutku, ko bi bil izkušen vojak prebledel.«

»Ali niste ničesar slišali, preden je prišel veper?»

»Samo strel iz puške nekega soseda.«

»Ali niste slišali svinčenke v svoji blizini?»

»Kako morete to vedeti?»

»Kaj vas to zanima? Vprašam vas samo, ali se ne motim?»

»Ne motite se. Toliko, da me ni neroden lovec ubil. Krogla je švignila komaj dva palca od mojega nosa in zadela hrast za mano.«

»In ni se vam zdelo vredno, da bi se bili preselili na kakšen drug prostor?»

»Zakaj? Saj bi bil tam prav tako v nevarnosti.«

»Ali se vam ni zdelo, da je bil tisti strel vam namenjen?»

»Zakaj? Simancas bi bil zmožen takega zločina, pa je bil daleč stran. Sicer pa je krogla priletela od strani, kjer so bili sami gonjači.«

»Ali ste prepričani, da je bilo tako?»

Nointel je presenečeno pogledal, ona pa mu je rekla:

»Potrpite do konca lova! Vrnite se k svojemu hrastu in streljajmo na srne, kakor da se ni nič zgodilo! Nihče ne bo več streljal na vas.«

Ko je bilo lova konec, so kmetje začeli iznenada kričati. Markiza je stopila k njim in jih vprašala:

»Kaj je? Ali se je mar primerila kakšna nesreča?»

Tudi Nointel je priskočil in zagledal pod nizkim hrastom moža krvavega obraza. Čelo je imel prestreljeno. Spoznal je v njem kmeta, ki se je bil pred kakšno uro blizu njega spotaknil in potem zaklel. Nesrečnik je v roki krčevito držal kratko puško, ki jo je bil očitno prinesel pod suknjičem s seboj. Takoj je spoznal v njem razbojniškega bolnika, ki ga je bil zdravil v Parizu Galmierja. Toda kako, da se je bil preoblekel v kmeta? Gonjači so trdili, da ga ne poznajo in da ni iz njihove vasi, ampak, da se jim je kar na lepem in brez povabila prismolil. Ko se je začel lov, je izginil...

Gozdar, ki se je spoznal na rane iz puške, je dejal:

»Najbrž je držal puško za cev, pa se mu je sprožila, ko se je plazil skozi grmovje. Bil je takoj mrtve. Očitno je hotel ukrasti kakšno srno. Puško je imel zato s seboj, da bi name streljal, če bi ga bil zasačil.«

Zdaj se je Nointelu posvetilo pred očmi. V tem trenutku je od nekd prihitel ves zasopel Simancas in vzkliknil:

»Moj bog, da le ni ranjen kakšen prijatelj naše gospe markize! Kje pa je gospod šotnik Nointel?»

»Tu sem, gospod,« je porogljivo odvrnil šotnik. »Mene se krogle ogibajo, ker me dobro poznajo.«

Američan ni mogel zatajiti svojega začudenja Nointel je še dodal:

»Hvala bogu, da nam ni treba žalovati za življenjem kakšnega markizinega gosta, na primer za vašim ali pa za življenjem gospoda Galmierja. Zdaj jo moram še malo potolažiti...«

Simancas je bil kakor okamenel.

Markiza je stopila bliže in rekla:

»Lov se je žalostno končal. Zato mi dovolite, da se takoj vrnem v mesto. Poslala sem po župana. Neznancu pomagati ne moremo več, ker je že mrtve.«

»Do svidenja, gospoda,« je dejala in sedla na voz. »Gospod Nointel, ki se tudi misli vrniti v Pariz, naj sede kar k meni.«

Šotnik je razumel markizin migljaj in prisedel. Voz je oddrdral.

»Zdaj vem, zakaj niste streljali na vepa,« je rekel šotnik, ko so bili lovci že daleč za njima. »In v tako nevarnost ste se podalil. Bili ste v nevarnosti, da žrtvujete zame svoje življenje. Oni ropar je meril name, vi pa ste to opazili, in njegov namen preprečili...«

»Da, dvakrat sem ga opazila. Prvič takrat, ko bi vas bil malone zadel. Samo za trenutek se je pokazal njegov obraz izza hrastiča. Takoj se mi je zdelo, da bo skušal svoj naklep še enkrat ponoviti. In drugič bi vas bil lahko zadel. Dobro je vse preračunal. K sreči sem ga ob pravem času opazila in mu nakano preprečila.«

»Za življenje se vam moram zahvaliti.«

»Tudi jaz vam.«

»Jaz sem storil samo svojo dolžnost.«

»Dovolj je tega. Ne govoriva več o tem roparju. Toda zakaj vas je hotel ubiti?»

»Zakaj? Spoznal sem ga. Bil je v službi Simancasa.«

(Da lje)

nec in ji ponudil svoje spremstvo. Lilijana je spremstvo odklonila in pospešila svoje korake. Neznanelec ji je sledil za petami. Ko se je cesta približala morju, se je neznanelec vrgel na Lilijano. Vzgojiteljica pa se mu je postavila v bran. Razvil se je med obema srdit boj. Enkrat je bila na površju Lilijana, takoj nato pa spet neznanelec. Med ruvanjem sta se čedalje bolj bližala strmemu obrežnemu zidu. Naposled se je Lilijana posrečilo, da je z vsemi silami odbila od sebe nasilneža, ki se je prevalil čez obrežni zid in izginil v morju. Ročno torbico z denarnico je nasilnež pri padcu potegnil s seboj. Lilijana je tekla, kolikor je mogla, proti domu. Med tekom pa se je spomnila, da je nasilnež v smrtni nevarnosti. Njegove smrti ni hotela zakriviti, zato se je obrnila in se previdno približala kraju nesreče. Pregledala je vse, pa o napadalcu ni bilo ne duha ne sluha. Vsa razburjena se je Lilijana napotila na policijo in tam poročala o dogodku. Policijski stražniki so z Lilijano vred še enkrat vse preiskali, pa niso našli nobene sledi za napadalca, ki je gotovo z življenjem plačal svojo nasilnost.

* Ne bo vam žal, ako preberete sledeče Sienkiewiczove romane: »Z ognjem in mečem«, povest iz davnik let, broš. 50 din, vezana 75 din, »Potop«, zgodovinski roman, dve knjigi, broš. 100 din, vezana 150 din, Oba velika Sienkiewiczova romana sta mogočna epopeja slavne poljske zgodovine. Roman »Z ognjem in mečem« spada med najbolj priljubljene zgodovinske romane na svetu. »Potop« je njega nadaljevanje. Pripoveduje o vojni Poljakov s Švedi, ki so poplavalili Poljsko. Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

* Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let. Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kaptana v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 din.

* Iz zasede ga je s sekro po glavi. Ko se je v petek zvečer vračala iz delavnice svojega moža 51letna Marija Cvelbarjeva iz Lapušnika, jo je pred hlevom napadel iz zasede neki možki in jo večkrat udaril s sekro po glavi. Napadalec je nato izginil, da ni bilo sledu za njim. Ves napad je vsekakor bil samo maščevanje nad Cvelbarjevo. Napad je bil takoj prijavljen oblastvom in je Cvelbarjeva še pred prevozom v ljubljansko bolnišnico opisala napadalca, da je zasledovanje olajšano.

Cvelbarjeva obtožuje dejanja svojega nečaka 32letnega brezposelnega mehanika Edvarda Kotnika, s katerim sta se lansko leto sprla in ji je že takrat zagrozil, da bosta še obračunala o pravem času.

Iz Prekmurja

Posojilo za gradnjo stanovanjske hiše v Murski Soboti. Mursko-soboška občina je najela posojilo v znesku dveh milijonov dinarjev pri Pokojninskem zavodu za gradnjo nove stanovanjske hiše, ki bo stala na Trgu kneza Koclja v podaljšku Delavskega doma. V Murski Soboti celo manjka stanovanj.

Ustavljeno delo v tvornici. Tvornica perila v Murski Soboti, ki je last g. Ludvika Šiftarja je za krajšo dobo ustavila obrat. Da delavke ne bi bile preveč prizadete, bodo najpotrebnejše med njimi dobivale polovico zdajšnje mezde kot podpora.

Zimska pomoč v Lendavi. Premožnejši Lendavčani so še ponovno pokazali, da imajo srce za siromašne družine, zlasti pa za šolsko deco. Že skozi sedem let so omogočili prehranjevanje otrok v posebni kuhinji. Pred božičem je bilo obdarovano 150 ubožnih družin s kurivom, zdaj pa bo poseben odbor nakupil žita, da bo pomladi oddal ubožnim družinam moko po znižani ceni.

Smrtna žrtev lahkomišelnosti je postal 27-letni Jože Zadravec in Turnišča. V gozdu je te dni sekal drva. Med odmorom pa je pogovor nanese na to, kdo je močnejši. Zadravec je hotel svojo moč dejansko pokazati. Naložil si je na rame težko deblo in ga nesel nekaj korakov. Pa mu je na zmrzlih tleh spodrsnilo in je padel. Težko deblo, ga je zadelo na glavo in mu prebilo lobanjo. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je kmalu izdihnil.

Roparski napad na grofco. Iz Tišine v Prekmurju poročajo o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen na grofco Battvanjevo. Grofica živi v svojem gradu v bližini državne meje. Že dvakrat je bila deslej žrtev tatov, zdaj pa je bil izvršen nanjo razbojniški napad, pri katerem so sodelovali štirje zakrinkani zločinci. Vdrli so v prvem mraku v njene prostore ter zvezali grofico in njeno služkinjo. Nato so od grofice izsilili ključke od omare, kjer je imela shranjen denar in zlatnino. Odnegli so ji za 30.000 din gotovine in razno zlatnino v vrednosti več tisočakov. Razbojniki so grofico tudi pretepli. Sledovi zločincev držijo čez mejo.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Rdeče zelje s pridatkom jabolk. Povprečno veliko glavo rdečega zelja zreži na rezance, deni v skledo, polij z majhno količino kisa, pokrij in pusti stati kakšne pol ure. Zatem daj v kozo žlico masti in nekaj koščkov čebule. Ko čebula v masti zarumeni, dodaj še zelje in osoli. Po vrh zelja pa naloži dve zrezani kislj jabolki, ki si ju prej olupila, in prilij osminko litra vode. Vse skupaj duši, d ase zmehča, premešaj in daj na mizo za prikuho.

Rezanci in žličniki iz enotne moke. V teh časih, ko je bele moke malo ali pa je draga, si lahko pomagaš z enotno moko. Iz te moke lahko napraviš rezance in žličnike, ki so kar dobri.

Praktični nasveti

Za hranjenje krompirja mora biti klet primerno topla, zračna in ne vlažna. Krompir je treba naložiti na leseno od tal dvignjeno podlago, na katero damo nekaj slame. Ob stenah je treba prav tako postaviti deske in slamo. Če je hujši mraz, se mora krompir tudi na vrhu pokriti s slamo ali kakšno drugo primerno odejo. Klet moramo zračiti, in sicer tako, da mraz ne prihaja do krompirja. Dalje je treba krompir od časa do časa pregledati in vse nagnite gomolje odstraniti. Na pomlad pa je treba paziti, da ne bi prehitro poganjali kali. V pretopli ali vlažni kleti krompir rad gnije in predčasno poganja.

Kokošnjak mora biti suh in zračen. Prostor nad svinjakom ali govejim hlevom je za kokoši najmanj primeren. Iz svinjaka ali hleva odhaja večji del vlage do kokošje staje. Kokoši zaradi te vlage potem zebe in jim radi zmruže grebeni. Če hočete imeti kokoši zdrave, pripravite zanje poseben kokošnjak, ki bo suh, zračen, svetel in primerno topel. Žrtvujte malo denarja za postavitev kokošnjaka, kar se vam bo obilno obrestovalo. Da ne nesejo kokoši pozimi, je kriva največkrat slaba oskrba. Stanje kokoši torej popravite samo, če jih spravite v primeren prostor.

Čebula proti prehladu. Čebula in česen sta zelo lahko prebavljiva in pospešujejo prebavo težje hrane. Čebula ima tudi mnogo vitaminov in je dobro zdravilo proti kašlju. Dve glavici čebule srednje velikosti razrežemo na

Moritz Lilie:

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

»Greta!« je zakričal Robert in zvok njegovega glasu ga je prestrašil, da se mu je zopet vrnila zavest. Živa domišljija ga je minila, toda mučen nemir se ga je oprijel in mila slika ljubljene deklice mu ni izginila izpred oči. Kakor tudi si je prizadeval, da bi dal svojim mislim drugo smer. Že se je začelo nebo na vzhodu barvati z najnežnejšo rdečkasto barvo, ki je bila znanilka vzhajajočega sonca, ko se je umetnik šele vrgel na posteljo. Minili dan, začetek njegovega gledališkega življenja, mu je bil sicer prinesel zmagoslavje, a vzel mu je duševno ravnovesje.

7.

Počitnice so se bližale koncu. Doktor Bothner in pravni svetnik Stern sta se z rodbinami pripravljala na povratek domov. Pravni svetnik je bival v glavnem mestu dežele; gimnazijski profesor doktor Bothner pa v manjšem mestu okrožja. Zavoljo železnice razdalja med obema mestoma ni bila velika. Spoprijateljeli rodbini sta si zaradi tega obljubili, da se bosta pogosto obiskali.

Najeli so si dvovprežen voz, ki naj jih popelje iz Ilmenaua v Arnstadt, odkoder se odpeljejo z železnico. Sonce še ni stalo visoko na vzhodnem nebu, ko je drdar voz po cestah prijaznega kopališkega kraja.

Ko so poslavljajoči se kopališki gostje pasirali zadnje hiše kraja, so pogledali še na-

zaj v gostoljubno mesto, ki jim je kmalu nato na ovinku izginilo izpred oči.

Trava in cvetice ob cesti so se vile v jutrnjem soncu, kakor bi bile okrašene z demanti. Igljasti gozdovi na obeh straneh so bili odeti v sveže zelenilo in čudovit gozdni duh je polnil zrak.

Počasi sta konja vlekla vozilo po čedalje bolj strmi cesti na goro. Da bi bil živalima olajšal trud, je stopil Bothner z vozila in korakal peš poleg voza. Stare mogočne jelke na obeh straneh ceste so se v vrhovih skoraj dotikale z vejami in napravljale tako nad potniki sočno zelen baldahin, ki ni dopuščal soncu polnega dostopa. Zato je vladal na cesti prijeten hlad.

Naposled so se pripeljali na vrh gore in cesta je držala v mnogih zavojih spet navzdol. Kakor daleč je segal pogled, ni bilo videti človeškega bitja. Zgodnja jutrnja ura še ni bila zbudila prometa.

Nenadno je skočil neznani možak izza grmovja, planil proti konjema in tesno pred njima ustrelil s pištolo v zrak. Bliskovito je neznanelec nato pobegnil nazaj v gozd.

Prestrašena sta konja poskočila, nato pa divje zdirjala navzdol proti dolini. Voznik je z nadčloveško silo vlekel za vajeti, da bi ustavil živali, a bilo je vse zaman. Čedalje blazneje sta splašena konja tekla. Voznik je mislil na svojo lastno varnost, zato se je z

5

eno roko krčevito oprijel voza, da ga divje poskakovanje vozila ne bi vrglo na cesto.

Bila je sreča, da je gosto zarasli gozd onemogočil živalima zapustiti cesto. Cesta je bila precej gladka, kar je manjšalo nevarnost. Vendar je grozilo, da bosta konja zdaj zdaj zapeljala vozilo v obcestni jarek, kar bi pomenilo smrt ali vsaj hude poškodbe vseh potnikov.

Mrliška bledica je pokrivala obraze potnikov, ki so se bali, da se ne bo zdaj zdaj zgodila usodna nesreča. Helena je ležala nezavestna v kotu vozila, a nihče ji ni mogel pomagati, kajti strašni položaj jih je zavezal. Bled od groze je sedel voznik na svojem sedežu. Drvečih konj ni mogel ustaviti. Vajeti so mu bile zdrsnile iz rok in konja sta, sproščena vsake sile, toliko bolj divjala.

Tedaj je sledil strašen sunek, da so potniki treščili drug v drugega, in voz je obstal. Zadel je bil v neko drevo in se polomil. Konja nista mogla več naprej. Stala sta na mestu, divje poskakovala in vihala ušesa nazaj.

Nenadni sunek je vrgel voznika z njegovega sedeža. K sreči je padel le v visoko travo in se ni poškodoval. Naglo je planil pokoncu, stopil k živalima in ju začel s prijaznimi besedami miriti. Potniki, ki se jim ni kaj posebnega zgodilo, so naglo zapustili voz. Vsi so bili tako prepadeni, da niso mogli govoriti.

Prvi je spregovoril pravni svetnik:

»To je bilo zločinsko pobalištvo!« je rekel in si obrisal pot s čela.

»Ali si spoznal potepina, ki nas je spravil v takšno nevarnost?« je vprašala njegova žena.

Pravni svetnik je vprašanje zanikal.

ploščice, jih posujemo s sladkorjem in jih pustimo v posodici ležati preko noči. Medtem se razvije sok, ki ga dajemo bolniku. Tak sok je odlično sredstvo proti prehladu sploh. Kdor more, naj uživa sirovo čebulo. Neprijeten okus, ki se javi po uživanju čebule, lahko odpravimo, če popijemo na čebulo skodelico črne kave ali mleka.

Nahod se zdravi s kافro. Če imaš nahod,

nalij v lonec vrele vode, vrzi v vodo žličko zdrobljene kafe, nagni se nad lonec in vdi-havaj soparo z zaprtimi ustmi. Pravijo, da ta način zdravljenja prežene nahod.

Smrad po plesnobi nastane v vlažnih stanovanjih. V tako sobo postavi leseno posodo z neugašenim apnom. Apno odvzame vlago in čisto odpravi ali pa vsaj omili neprijetni voni. Ta postopek moraš večkrat ponoviti.

V vsej državi je ukinjeno okoli 200 vlakov

Po odloku glavne železniške direkcije je 15. t. m. ukinjeno okrog 200 vlakov na raznih progah. Med drugimi so ukinjeni brzovlak Beograd—Zagreb, ki je odhajal iz Beograda ob 23., in obratni brzovlak Zagreb—Beograd, ki je odhajal iz Zagreba ob 23.20. Na področju ljubljanske železniške direkcije so ukinjeni naslednji vlaki:

Ljubljana—Zagreb: brzi vlak št. 3, ki je odhajal iz Ljubljane ob 9.20, in obratni brzi vlak št. 4, ki je odhajal iz Zagreba ob 22.25.

Zagreb—Zidani most: brzi vlak št. 506, ki je odhajal iz Zagreba ob 12.40, in obratni brzi vlak št. 505, ki je odhajal iz Zidanega mosta ob 15.57.

Ljubljana—Litija: osebni vlak št. 535, ki je odhajal iz Ljubljane ob 12.45, in obratni vlak št. 632, ki je odhajal iz Litije ob 14.28.

Maribor—Poljčane: osebni vlak št. 533, ki je odhajal iz Maribora ob 13.

Rogatec—Grobello: osebni vlak št. 2118, ki je odhajal iz Rogatca ob 14.23, in obratni vlak 2919, ki je odhajal iz Grobelnega ob 15.02.

Slovenska Bistrica mesto—Slovenska Bistrica: vlak št. 8339, ki je odhajal iz mesta ob 13.20, in obratni vlak št. 8340, ki je odhajal iz glavne postaje ob 13.42.

Konjice—Poljčane: vlak št. 8237, ki je odhajal iz Konjic ob 17.47, obratni vlak št. 8238, ki je odhajal iz Poljčan ob 18.55, in vlak št. 8239, ki je odhajal iz Zreč ob 20.24.

Ljubljana—Kranj: vlak št. 922, ki je odhajal iz Ljubljane ob 13.28, obratni vlak št. 927, ki je odhajal iz Kranja ob 14.28.

Ljubljana—Bistrica Boh. jezero: vlak št. 912, ki je odhajal iz Ljubljane ob 8.

Jesenice—Ljubljana: vlak št. 925, ki je odhajal iz Jesenic ob 16.10.

Jesenice—Boh. jezero: vlak št. 912, ki je odhajal iz Jesenic ob 10.27; namesto tega se je uvedel nov vlak št. 920, ki odhaja iz Jesenic ob 7.55.

Jesenice—Planica: vlak št. 8612, ki je odhajal iz Jesenic ob 10.22; namesto tega se je spet uvedel vlak št. 8620, ki odhaja iz Jesenic ob 8.09.

Ljubljana—Kamnik: vlak št. 8414, ki je odhajal iz Ljubljane ob 8.10, in obratni vlak št. 8415, ki je odhajal iz Kamnika ob 9.47.

Kranj—Tržič: vlak št. 8512, ki je odhajal iz Kranja ob 9.05, in obratni vlak št. 8513, ki je odhajal iz Tržiča ob 10.49.

Ormož—Murska Sobota: vlak št. 8722, ki je odhajal iz Ormoža ob 5.14, in obratni vlak št. 8713, ki je odhajal iz Murske Sobotice ob 7.10.

Murska Sobota—Hodoš: vlak št. 8734, ki je odhajal iz Murske Sobotice ob 11.50, in obratni vlak št. 8735, ki je odhajal iz Hodoša ob 13.24.

Ljutomer—Gornja Radgona: vlak št. 8822, ki je odhajal iz Ljutomera ob 6.10, vlak št. 8824, ki je odhajal iz Ljutomera ob 16.20, in obratna vlaka 8813 in 8827, ki sta odhajala iz Gornje Radgone ob 7.03 in ob 17.44.

Celje—Velenje: vlak št. 9120, ki je odhajal iz Celja ob 19.05, in obratni vlak št. 9121, ki je odhajal iz Velenja ob 20.33.

Medlika—Črnomelj: vlak št. 9220, ki je odhajal iz Metlike ob 14.21, in obratni vlak št. 9223, ki je odhajal iz Črnomlja ob 15.01.

Karlovac—Novo mesto: vlak št. 9224, ki je odhajal iz Karlovca ob 19.10, in obratni vlak št. 9219, ki je odhajal iz Novega mesta ob 21.13.

Sevnica—Trebnje: vlak št. 9416, ki je odhajal iz Sevnice ob 10.55, in obratni vlak št. 9417, ki je odhajal iz Trebnja ob 16.30.

Sevnica—Zidani most: vlak št. 3432, ki je odhajal iz Sevnice ob 8.28.

Novo mesto—Straža—Toplice: vlak št. 9534, ki je odhajal iz Novega mesta ob 7.44, in obratni vlak št. 9535, ki je odhajal in Straže—Toplice ob 8.13.

Tržič—St. Janž: vlak št. 9712, ki je odhajal iz Tržiča ob 11.20, in obratni vlak št. 9713, ki je odhajal iz St. Janža ob 11.30.

Ljubljana—Maribor: vlak št. 617—518, ki je odhajal iz Ljubljane ob 7.55, in obratni vlak št. 527—630, ki je odhajal iz Maribora ob 20.55.

× V San Franciscu so raztrgali nemško zastavo. Nemška službena zastava, ki je bila izobešena na generalnem konzulatu v ameriškem mestu San Franciscu, je bila te dni sneta in raztrgana ob splošnem odobravanju množice, kakor poroča Nemški poročevalski urad, ki pravi tudi, da se je policija pojavila šele po izvršenem dejanju. Pozneje sta bili kot krivca aretirani dve osebi, ki pripadata posadki ameriškega rušilca »Krewen«. Nemški odpravnik poslov v Washingtonu je zaradi te kršitve nemških barv vložil najostrejši protest pri zunanjem ministrstvu Zedinjenih držav in zahteval, da vlada krivce zaslužen kaznuje. Uradno poročajo, da se je ameriška vlada zaradi tega dejanja opravičila pri nemški vladi.

× Dva velika italijanska potniška parnika potopljena. Po vesti iz Aten je bila v Jadranskem morju torpedirana velika italijanska potniška ladja »Lombardia«. Istočasno je bila napadena s torpedom in potopljena tudi druga velika italijanska ladja »Liguria«. Ladji sta vozili italijanske čete v Albanijo. Vojaštvo obeh potopljenih ladij so Grki odvedli v ujetništvo.

× Smrtna obsodba zaradi skritih pušk. Izredno sodišče v Kališu na Poljskem je, kakor poroča »Völkischer Beobachter«, obsodilo na smrt nekega poljskega kmeta, ker je imel skrito orožje. Obsojeni je ob nastanku poljsko-nemške vojne zakopal dve svoji lovski puški na nekem travniku. V vojni je bil ujet. Ko se je vrnil iz ujetništva, je izkopal zakopani lovski puški, ju očistil in skril v kokošnjaku. Pomladi je kupil od sosedov še eno lovsko puško in potem vse tri spet zakopal na nekem travniku skupaj z municijo, kjer pa so jih potem našli in kmeta postavili pred izredno sodišče.

× Meteor se je razpočil. Iz Prage poročajo o dveh meteorjih, ki sta v božični noči padla nad vzhodno Češko. V tej noči so ob 3.45 zjutraj videli enega izmed največjih meteorjev, kar so jih opazovali v zadnjih časih. Njegova svetloba je bila tolikšna, da je za mnogo prekašala svetlobo luninega ščipa. Nedaleč od Nemškega Broda se je meteor razpočil in pok je bil tako silen, da so ga slišali daleč na-

»Bil je gluhonemi berač z Gickehahna, tisti, ki ti je vrgel grozljivo pismo v klobuk«, je nadaljevala stara dama.

»Za boga, saj res!« je vzkliknil pravni svetnik Stern. »Zdaj ne dvomim več da ni bilo to pobalinstvo le nesrečno naključje. Zgodil se je pripravljen napad.«

Gertruda, ki se je doslej brigala le za Sternovo hčerko, je zdaj stopila bliže.

»Moj mož nas pri tako divji vožnji ni mogel dohajati, pojdem mu nasproti«, je dejala.

»Seveda vas bom spremljal«, je odločil pravni svetnik. »Voznik bo medtem naše polobljeno vozilo počasi vozil do bližnje vasi, kjer bo kovač izvršil potrebna popravila.«

Nato je rekel ženi in hčerki: »Pojdita z njim in okrepčajta se v gostilni od prestanega strahu. Gotovo ne more biti več daleč do kakšnega naselja.«

»V dvajsetih minutah bomo v vasi«, je potrdil voznik in povezal z vrvmi zlomljeno os.

Stern in žena doktorja Bothnerja sta začela korakati nazaj navkreber. Hodila sta dolgo časa po isti poti, ki sta jo bila splešena konja prevozila v nekaj minutah. Pri vsakem ovinku sta upala, da bosta srečala pričakovane, toda ni ga bilo. Neki gozdni delavec, ki sta naletela nanj, jima je povedal, da ni videl na cesti prav nobene žive duše. Gertrude se je pri teh delavčevih besedah polastil silen strah za moža. Pravni svetnik se je trudil, da bi jo opogumil, vendar si je tudi sam delal skrbi. Čedalje hitreje sta šla, skrb jima je spešila korake, a o doktorju Bothnerju ni bilo sledu.

Naposled sta prispela na vrh hriba, a tudi

tu nista našla nikakega sledu o pogrešanju. Moral se je ali vrniti ali pa zaviti v gozd. Zadnje je bilo verjetnejše.

Gertruda in njen spremljevalec sta klicala, kolikor sta mogla, ime iskanega, a za odgovor sta dobila le odmev. Strašna slutnja se je polastila mlade žene.

»Ne vrnem se prej, dokler ne doženem, kaj se je zgodilo«, je rekla, »četudi bom morala ves dan bloditi po gozdu.«

»Poiščiva najprej mesto, kjer je potepin stopil iz gozda in spet nazaj pobegnil vanj«, je nasvetoval pravni svetnik. »Sledila bova njegovim stopinjam.«

Omenjeno mesto je bilo lahko najti. Visoka trava pri obcestnem jarku je razločno pričala, da je potepin tekkel po njej. Oba iskajoča sta začela hoditi za sledjo, ki je držala v na preveč zarasli gozd.

Pomandrana praprot jima je kazala pot, toda kmalu je postala sled tako močna, da je bilo očitno, da je še neka druga oseba stopala po njej.

»Gospod doktor je zasledoval pobalina«, je rekel Stern, pokazavši na široko sled. »Po tej poti sta morala iti dva.«

»Za božje ime, če se mu le ni pripetilo kaj zlega«, je vzdihnila Gertruda. »Pravijo, da so gluhonemi ljudje po navadi zelo razburljivi.«

»Stopinje se tukaj ločijo«, je zdajci menil pravni svetnik in začel pozorno gledati v gozdna tla. »Najbrž je hotel zločinec tukajle zasledovalcu zbrisati sled. Le glejte, kako je skakal zdaj na levo zdaj na desno.«

Mlada žena je sledila Sternovim pogledom in potrdila njegove ugotovitve.

»Predlagam vam, da se tu ločiva, vendar

le toliko, kolikor daleč sega glas«, je rekel Stern. »Pojdite po desni, a jaz pojdem po levi sledi. Paziva pa natančno na sledi. Če ju izgubiva, ju zaradi najinih lastnih stopinj ne bova mogla več lahko najti.«

Skrb za moža je Gertrudi dajala pogum, da se je upala sama na pot po gozdu. Sicer pa je vedela, da bo pravni svetnik stalno v bližini.

Komaj pa sta kratko časa hodila ločeno, je pravni svetnik zdajci zaslišal obupen krik. Takoj je stekel v smer, odkoder je bil prišel glas. Kmalu je tudi videl vzrok kriki.

Ko vosek blede v obraz in drgetajoča po vsem telesu je stala Bothnerjeva žena naslonjena na drevo in srepo gledala na tla. Nesposobna, spregovoriti tudi le besedico, je nemo pokazala na pomandrano prostora, ki je pričal, da se je tu vršila borba med dvema človekoma. Sredi pomandrane prostora pa je negibno ležal doktor Bothner. Mrliško blede obraz z zaprtimi očmi je bil obrnjen navzgor.

Pravnemu svetniku je zastala kri v žilah, ko je zagledal svojega mladega prijatelja v takšnem položaju. Za trenutek mu je bilo, kakor bi mu bili odpovedali vsi udi, toda pogled na nesrečno ženo mu je spet vrnil duševno prisotnost. Krempko je stopil k ležečemu.

Na doktorjevem čelu so se sredi temne lise videle kapljice krvi. Temna lisa je nedvomno izvirala od udarca. Stern se je sklonil nad dozdevno mrtvim možem, da bi ugotovil ali je rešitev še mogoča. V veliko veselje je kmalu opazil, da je ranjeni še dihal. Vzel je iz svoje torbice stekleničko konjaka, odrgnil s tekočino čelo in senca mladega moža,

okrog. V Nemškem Brodu so zažvenketale šipe od zračnega pritiska. Drugi meteor ni bil tako močan.

× Kako si zamišljajo nemški napad na Anglijo. Londonski list »Sunday Graphic« si ga zamišlja takole: »Nemčija bo skušala udariti na Anglijo z vsemi razpoložljivimi silami naenkrat. Ko se bodo skušale izkrcati nemške čete na raznih točkah, bo velikansko število letal strahovito bombardiralo vsa angleška večja mesta. Z drugimi večjimi letali bodo Nemci skušali prevažati moštvo in motorizirano orožje. Moštvo bodo skušali voziti v Anglijo tudi s tisoči brezmotornih letal in z velikim številom podmornic.«

Popotnikova torba

Smrt vrlega moža

Draga, januarja

Na sv. Treh kraljev je preminil v vasi Lazcu po dolgi mučni bolezni v starosti 61 let g. Franc Vesel, po domače Matl. Rajnki je bil dolgo vrsto let naročnik in vnet bralec »Domovine«. Bil je skromen in marljiv mož, ki ni nikdar miroval. Z delom svojih rok si je ustvaril domačijo, ne s pomočjo Amerike. Samo doma je delal in pokazal, kaj zmoreta vztrajnost in odločnost.

Bil je tudi v svetovni vojni na ruskem bojišču, kjer je bil ranjen in ujet. Po povratku iz ujetništva v domovino je bil zaposlen dolgo vrsto let kot žagar na novi parni žagi v Podpreski, ki je last g. Mikliča iz Ljubljane. Sele ko ga je začela napadati bolezen, je moral pustiti delo in se umakniti na dom, kjer sta z ženo Amalijo lepo in složno živela. Po malem se je bavil še z delom, čebelarji in kot dober mizar samouk z mizarstvom, dokler ga ni zavrtna bolezen čisto priklenila na posteljo, s katere ni več vstal. Kakor je hrabro prenašal vse težave življenja, tako je tudi v dolgotrajni bolezni Bogu vdano prenašal vse trpljenje.

Kako je bil splošno priljubljen, priča tudi to, da so ga hodili stalno kropiti znanci in prijatelji v takem številu, da bi bila njegova hišica dostikrat premajhna za vse, ki so mu prišli izkazovat zadno spoštovanje. Tudi na njegovi zadni poti so ga spremili številni prijatelji. Vrlemu možu, vzoru marljivega dela, ohranimo najlepši spomin!

ter mu vlil nekaj kapljic v usta. Poškodovanec je kmalu odprl oči in Gertruda se je z veseljem vzklikom sklonila k možu. Solze so ji zalile oči.

»Moja glava!« je vzdihnil doktor Bothner in z roko nehote tipal rano.

S pomočjo žene se je kmalu vzravnal v sedeči položaj. Čudil se je kako sta mogla žena in Stern priti sem.

»Ali ste zlikovca prijeli?« je vprašal.

»Hvala bogu, da sva tebe srečno našla«, je odvrnila Gertruda s pogledom, polnim ljubezni. »Za neznanca se zdej nikar ne brigaj!«

»Torej je ušel?« se je obrnil doktor na starejšega prijatelja.

Pravni svetnik se je medtem prepričal, da Bothner razen rane na čelu ni bil nikjer drugje poškodovan. Na videz tudi rana na čelu ni bila smrtno nevarna. Pozval je doktorja, naj poskusi vstati. Po kratkem prizadevanju se je postavil na noge in oprt na svoja spremljevalca je prišel iz vlažnega gozda na deželno cesto. Stern je obvezal z lanenim robcem rano mladega moža, kolikor se je pač dalo, da bi jo obvaroval prahu in druge umazanosti. Zaradi pomanjkanja sveže vode so morali izpranje rane preložiti do prihoda v vas.

»Ali se počutite dovolj močni za hojo do vasi?« ga je zaskrbлено vprašal stari gospod. »Če ne morete peš, pojdem po kakšen voz v vas.«

»Bo že šlo!« je odvrnil doktor. »Le malo mi še šumi v glavi, sicer pa ne čutim nikakih posebnih bolečin.«

Nastopili so pot. Navzdol je šlo hitreje. Pravni svetnik je pripovedoval dogodek od

Haloško pismo

Sv. Barbara v Halozah, januarja

O božičnih praznikih smo pokopali vzorno mater go. Marijo Blažkovo iz Gradišča. Rajnka, ki je dosegla starost 79 let, je zapustila moža, s katerim je živela 55 let vzorno zakonsko življenje, in štiri že preskrbljene otroke, izmed katerih je en sin v Ameriki, a drugi glavni zastopnik zavarovalnice Slavije v Ptuj. Pokojnica je bila stalna čitateljica naše »Domovine«. Pogosto je rekla: »Za »Domovino« se mora najti denar, njo najrajši čitam«. Tako je bila »Domovina« stalen gost v njeni hiši. Bodi vrli ženi lahka zemljica! Njenim svojcem izrekamo iskreno sožalje!

V zadnjem času so se razširile razne govorice o g. Emeršiču Antonu, bivšem trgovskem pomočniku pri g. Štumbergerju, trgovcu pri Sv. Barbari v Halozah. G. Emeršiču Antonu, bivšemu članu Sokola in bratu znane sokoške igralca br. Mirka, so se podtikala nečastna dejanja z očitnim namenom, škodovati njemu samemu in pa tukajšnemu Sokolu, češ: »Vidite, takšni so Sokoli!« Da se zadeva razjasni, naj navedemo njeno ozadje: Emeršič Anton je bil res obdolžen povelje 20.000 din in nato odveden po nedolžnem v preiskovalni zapor, v katerem je prebil 11 dni. Medtem se je denar našel, toda ne pri njem, kakor govore zlobni jeziki, temveč tam, kjer je zmanjkal. Zaradi tega je bil Emeršič Anton puščen iz zapora in dobil odškodnino za nevšečnosti, ki so ga po nedolžnem doletele. Toliko v pojasnilo. Če pa bo še kdo širil laži v kakršnikoli obliki, bo sodno zasledovan.

Knjižni odsek naše sokoške čete lepo deluje. V preteklem letu se je prečitalo nad 300 knjig več kakor v letu 1930. To je znamenje, da narašča število prijateljev lepih knjig. Vabijo se vsi, ki imajo veselje do čitanja, da se vpišejo v knjižnico, ki je odprta v svrhu izposojanja knjig vsako nedeljo med rano in pozno službo božjo. Članarina je malenkostna.

Letošna huda zima tudi Halozam ne prizanaša. Bojimo se samo, da ne bodo spet hude posledice v vinogradih in sadovnjakih, tako da bo še tisto, kar je ostalo od lanske hude zime, letos uničeno. Prosimo oblastva, da upoštevajo slabo gospodarsko stanje v naših siromašnih Halozah pri odmeri davkov. Dalje prosimo, da se nam preskrbe cenejša sadna drevesca v svrhu zasajenja na mestih, kjer so se posušila pozebla drevesa.

usodnega strela do trenutka, ko je vozilo treščilo v drevo, kar je napravilo konec divjanju splašenih konj in še pravočasno preprečilo večjo nesrečo. Svetnikovo pripovedovanje je čisto prekinila in dopolnila Gertruda, ki je bila izredno dobro razpoložena zaradi srečne najdbe moža.

»Kakor veste, sem bil stopil z voza, da bi olajšal konjem vožnjo, in korakal poleg vozila«, je začel pripovedovati Bothner, ko je bil svetnik končal svojo zgodbo. »Videl nisem, kdaj je zlikovec skočil iz gozda, ker sem bil na drugi strani voza. Nanj sem postal pozoren šele, ko sem zaslišal strel. Takoj sem spoznal v potepuhu berača z Gickelhahna in planil sem za njim, da bi ga ujel. Sledil sem mu v gozd, toda bil je okretnejši od mene. Zato sem ga le s težavo dohajal. Razen tega me je gosto grmičevje oviralo, medtem ko je on tekel z lahkoto tudi po najgostejšem gozdu. Le z največjim naporom sem ga toliko dohajal, da se je razdalja med nama ni kaj posebno večala.«

Pripovedovalec je za trenutek utihnil, da se je odpočil, ker je bil še zelo slab. Nato je nadaljeval:

»Prav kmalu sem opazil, da je bila pištola, ki jo je imel v rokah, le za en strel. Ker je bil naboj že uporabil, se mi torč ni bilo treba več bati, ker ga med tekom na novo nabiti ni utegnil. Divji lov se je nadaljeval. Čez čas sem opazil, da sem se beguncu precej približal. Tudi on je moral to ugotoviti, ker je začel teči v vijugah. Hotel je s tem doseči, da bi bil zgrešil sled za njim, kar se mu pa ni posrečilo. Počasi so ga začele zapuščati moči, vsaj njegov počasnejši tek je

Smrt priljubljenega šolnika

St. Pavel pri Preboldu, januarja.

V Dolenji vasi pri St. Pavlu pri Preboldu je umrl v 71. letu starosti upokojeni šolski upravitelj g. Srečko Pečar. Rajnki se je rodil v Hočah kot sin premožnega posestnika in obrtnika. Tudi sin bi bil moral slediti očetovemu poklicu, toda izbral si je pot vzgojitelja. Leta 1892. je maturiral na učiteljski v Mariboru. Njegovo prvo učiteljsko mesto je bilo v St. Pavlu pri Preboldu, kjer je služboval skoraj vso dobo do upokojitve. Tu si je poiskal tudi življenjsko družico in si postavil lep dom. Po skoraj 30 letih požrtvevalnega in uspešnega službovanja v St. Pavlu je stopil v pokoj in občani so ga počastili s častnim občanstvom.

Srečko Pečar je bil vedno neumorno deloven v šoli in izven nje. Ustanovil je kmetijsko, sadjarsko in čebelarsko podružnico in polnih 18 let je tajnikoval v napredni hranilnici. Bil je odločno nacionalen mož in zvest pripadnik Sokola. Med ljudstvom je bil priljubljen. Kmalu po upokojitvi mu je umrla ljubljena soproga. Starejši sin Stanko je odvetnik v Novem mestu, mlajši sin Srečko pa ima doma mehanično delavnico.

Srečku Pečarju bodi ohranjen časten spomin, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

Kmetijski nasveti

Zakaj krava zadržuje mleko? Eden izmed glavnih vzrokov zadrževanja mleka je odstavitev teleta. Nekateri krave so za to zelo občutljive. Kakor so dognala raziskavanja, ne dajejo krave takrat mleka zato, ker ga nimajo, kar je posledica živčne vznemirjenosti. Ko pa nastopi živčno pomirjenje, krava spet daje količino mleka. Če je morda krava nagnjena k takim pojavom, bi bilo dobro, da pri prihodnem teletu kravo takoj po telitvi začnete molziti in tele napajate.

Marone cepiš lahko na divji kostanj ali hrast. Za cepljenje je prav primerna podloga divjak, zrased iz semena divjega kostanja. Ta je namreč zelo odporen proti boleznim. Cepljenje se izvrši pomladi pred mezgo kakor pri sadnem drevju, ali se okulira (cepi na oko) poleti za časa druge mezge ali pa se cepi jeseni na speče oko. Za podlogo kostanja se lahko vzame tudi hrast.

kazal na to, medtem ko jaz še nisem čutil nikake utrujenosti. Pognal sem se z vso silo proti njemu in v dobri minuti sem ga dohitel in prijel.

Na vse načine se je otepal, da bi se mi bil izmuznil, toda bil sem močnejši in sem ga držal za zvito roko z jeklenim prijemom. Hotel sem ga podreti na tla in zvezati s pasom, ki sem ga imel v žepu. To moje namero je moral opaziti, zakaj s silnim sunkom se mi je iztrgal, se obrnil in me z oproščeno levico zgrabil za vrat, medtem ko je njegova desnica vihtela pištolo grozeče nad mojo glavo. Od bolečine je zastokal, ko sem ga ponovno prijel za roko, ki me je davila. Mislim, da sem mu zdrobil zapestje. Takoj je izpustil vrat, v tistem trenutku pa sem začutil strašen udarec na čelo, tema se mi je naredila pred očmi in izgubil sem zavest. Zločinec je torej ušel.«

»Če le ni nameraval kaj hujšega, kakor le splašiti konja«, je pripomnila Gertruda.

»To ni verjetno«, je menil pravni svetnik. »Postavil se je tesno k glavama obeh konj, ko je ustrelil. Pri strelu je držal pištolo proč od voza. Če bi hotel katerega izmed nas ustreliti, bi mu to bilo lažje storiti med počasno vožnjo. Stopil bi bil k vozu in z lahkoto zadel svojo žrtev.«

»Obžalovati je le, da je ušel. Če bi ga bili prišli, bi bili izsilili iz njega, kaj je bilo vzrok njegovega dejanja«, je rekel doktor. »Če ni bilo le hudobno dejanje brez posebnega namena, potem je to gotovo v zvezi z grožnjnim pismom in je bil na pol dorasli pobalin najet za napad.«

(Dalje)

Ugankarski kot

Rešitev naših božičnih ugank

Caroben lik: pilar, Irena, Lerin, Anica, ranar.

Kako bo delil: Najprej napolni štirilitrski lonec in prelije to vodo v petlitrski lonec. Potem napolni še enkrat štirilitrski lonec in z njim dopolni petlitrski lonec, v katerem je bilo doslej štiri litre vode. Tako mu ostane v manjšem loncu tri litre vode. Iz velikega lonca izlije zdaj vso vodo in pretoči vanj tri litre vode iz manjšega lonca. Manjši lonec spet napolni do vrha in tako ima v enem loncu tri, v drugem pa štiri litre vode, ali skupno sedem litrov, kakor zahteva ugan-ka.

Skrit pregovor: Pokonci dviga glavo prazen klas.

Naš pesnik: V navpičnih vrstah bereš: osa, pik, Ema, lok, Ana, oje, ped, ena, oko, vol. V srednji vodoravni vrsti pa dobiš: **Simon Jenko.**

Zlogovnica: Besede so: Daruvar, običaj, malinovec, opazovanje, Vitanje, imetek, napoved, Azija, telovo, Emerik, zabava, Arizona, bleščanje, Albina, vigred, arija, izdajalec, Nadija. Prve in tretje črke teh besed ti dajo brane od zgoraj navzdol naslednji poziv: Domovina te zabava in uči, zato jo razširjaj!

Štirje rebusi: 1. Odpri srce, odpri roke, oti-raj bratovske solze! — 2. Gora ni nora. Ti-sti je nor, ki gre gor! — 3. Vsak je svoje sre-če kovač. — 4. Naprej zastave Slave, na boj junaška kri!

Naše nagrade

V božični številki smo obljubili, da bomo nagradili deset pridnih reševalcev. Toda oglasilo se jih je toliko, da smo dodali še deset nagrad. Po žrebu dobe po eno lepo knji-go, ki jim bo krajšala dolge zimske večere, naslednji reševalci:

Nežika Friškovic, Grajska vas, p. Gomilsko.
Franc Kopin, Juvanje, p. Radmirje.
Jožica Race, Dramlje pri Celju.
Angela Drobnič, Hrib 73, p. Loški potok.
Karel Kariž, Sv. Janž 15, p. Meža.
Roza Jeglič, Kisovec 48, p. Zagorje o. Savi.
Franjo Kolšek, Naklo 43 pri Kranju.
Franc Planinšek, Šmarje-Sap.
Jožef Mlakar, Ljubljana, Večna pot 59.
Anton Šmigoc, Dravinjski vrh 3, p. Sv. Vid pri Ptuj.
Franjo Starešinič, Preloka 53, p. Vinica pri Črnomlju.
Franc Banfi, Veščica 42, p. Murska Sobota.
Aleksander Jankovič, Veliki Dolenci 48, p. Šalovci, Prekmurje.
Ivan Vrček, Smlednik 14, p. Medvode.
Marija Krivec, Log 180, p. Hrastnik.
Zdenka Tomec, Stari trg 50 pri Rakeku.
Stjepan Kunštek, Brezno p. Hum ob Sutli.
Viktor Dornik, Bistrica 65, p. Tržič na Go-renjskem.
Lenard Korže, Kamnik, Samostanska 94 in Dezider Kovač, Lončarovi, p. Križevci v Prekmurju.

Imena ostalih ugankarjev

Poleg nagrajencev so prav rešili zahtevano število ugank naslednji naši bralci in bralke: Jože Razboršek, Mala Breza 25, p. Sv. Ju-rij ob juž. žel., Neža Nepužlan, Župelevec 18, p. Brežice; Franc Kot, Brezovnik 23, p. Griže pri Celju; Ivan Straunik, Ribiče 13, p. Mu-ta; Marjan Strniša, Hrastnik; Franja Vertač-nik, Studence 62, p. Hrastnik; Ivan Vrečko, žand. četa, Maribor; Nada Roš, Hrastnik; Mirko Vertot, Zvab 36, p. Ivanjkovci pri Or-možu; Ivan Kosar, Radenci 43, p. Ivanjci; Avgust Suszynski, Vrbje pri Žalcu; Imre Fer-ko, Dol. Slaveči 124, p. Gor. Lendava; Lojzka Kovačič, Križevci 22 pri Ljutomeru, Alojz Zehelj, Bočna pri Gornjem gradu; Olga Ož-balt-Siherl, Ljubljana, Bezenškova 36, Janez Lotrič, Zg. Dobrava 7, p. Podnart; Franja Pučko, Veržej pri Ljutomeru, Ljubica Kotar, Velika Loka 19, Zlatko Erjavec, Ljubljana, Malgajeva 8, Alojz Gombosy, Krajna, p. Ran-

kovci; Friderik Gaberc, Ormož, Ivan Krenč-nik, Loke 326, Trbovlje I; Slavko Glibe, Kr-ška vas 45; Ivan Reven, Ziri; Rezi Mlakar, Babno polje 96, p. Stari trg pri Rakeku; Milko Domanjko, Kapela, p. Slatina-Raden-ci; Dezider Kovač, Lončarovi, p. Križevci v Prekmurju; Dominik Pirce, Čeršak 52, p. Sv. Ilj v Slov. goricah; Simon Jamnikar, Ruše; Janko Lešnjak, Markovec p. Stari trg pri Rakeku; Jože Kotar, Praprotno 19, p. Hrast-nik; Erno Ramšak, Sv. Marko 25, p. Hrast-nik; Elvina Feldin, Hrušica 50, p. Jesenice; Anton Novak, Družmirje št. 52, p. Šoštanj; Alojz Prijatelj, Klanc 70, p. Kranj; Mici Gračner, Log 167, p. Hrastnik; M. Bosina, Pavlavas, p. Pišce; Maks Zunkovič, Jurovci, p. Ptuj; Roman Barle, Gor. Podboršt, p. Veli-ka Loka; Marica Zvonar, Studence 69, Hrast-nik; Milena Plaznik, Hrastnik 30; Ivan Gruden, Stolnik 8, p. Stahovica; Ivan-ka Goršek, Kosaze štev. 67, p. Petrov-Ivanka Inkret, Laše 6, p. Podplad; Franc Stiglic, Sv. Primož 64, p. Ljubno; Drago Klembas, Ljubljana VII, Vodnikova 14; Ivan Mikec, Draga 15, St. Rupert; Martin Krum-pak, Kranj; Ivo Kogovšek, Smrečje 50, p. Vrhnik; Franc Rafolt, Ruše; Ivan Dimitro-vič, Orešje 3, p. Bizeljsko; Ivan Štor, Mari-bor, Koroška c. 50; Jožefa Bah, Buče 38, R. Cesar, Store; Amalija Šega, Segova vas p. Loški potok; Poldi Bozovičar, Virmaše 51, p. Škofja Loka; Marija Popdurač, Zemun, Dalmatinska 22; Marija Kovačič, Logarovi, p. Križevci; Ivanka Meglič, Hrastnik 72; Marta Tekavec, Kleče, p. Dol pri Ljubljani; Fanika Ambrožič, Ljubljana, Čopova 1; Ivan Gorjup, Liboje 34, p. Petrovče; Dora Šubic, Dobračeva 1, p. Ziri; Milan Visočnik, Čreš-njevec, p. Slov. Bistrica; Janko Topličar, Rincetova graba 26, p. Ljutomer; Marija Jo-šar, Gor. Petrovci 83, v Prekmurju; Marija Šolinc, Glinje 4, p. Braslovče; Jože Skamen, Začret, p. Celje; Nuša Horvatova, Ljutomer; Ignac Pivec, Vrata-Javorje, p. Šmartno pri Litiji, Ferdo Koprivnik, Domžale, Nina Sterk Ljubljana, Tržaška 14-I; Minka Bitenčeva, St. Vid pri Ljubljani; Joško Kuhar, Brnica 86, p. Dol pri Hrastniku; Jakob Baloh; Fran Werdinek, Gortina, p. Muta; Edo Delafet, Sl. Javornik 102; Vilko Kraje, Stari trg pri Ra-keku; A. Potočnik, Zagorje ob Savi; Ladi-slav Kuk, Rudnik »Rasavci«, Prijedor; Boris Knez, Rinkovci, p. Sv. Jurij ob Ščavnici, Stanko Jager, Celje, Prešernova 6; Ivan Stručl, Kog 98, p. Sv. Bolfenk pri Središču; Matija Mikše, Blatna Brezovica, p. Vrhnik; Miha Straunik, Stari trg, p. Slovenj Gradec; Marija Rovšek, Jesenovec, p. Dol pri Hrast-niku; Milan Suhanek, Kokrica pri Kranju; Minka Stermečki, Radmirje ob Savinji; Pa-hič Stanko, Lokanja vas pri Slov. Bistrici; Ernica Sadnik, Sv. Pavel pri Preboldu; Jo-žefa Lavrič, Ljubljana, Gradišče 12, Ivan Kostevc, Marof, p. Pišce; Julija Pavše, Te-netišje, p. Litija; Marija Jerovšek, Mirna na Dolenjskem; Anton Černelč, Trebče 10, p. Sv. Peter pod Sv. gorami; Franc Bukovec, Rečice, p. Semič; Angela Vute, Radohova vas 8, p. Sv. Lenart v Slov. goricah; Anton Bi-dovec, Kranj, Cojzova 8; Alojz Mulej, Hraše 13, p. Lesce; Škerjanc, Trbovlje I; Ivanka Kuclarjeva, Huje 26, p. Kranj; Silva Hošič, Hrastnik 15; Anton Ferlež, Rogaška Slatina; Martin Goršek, Drešinja vas, p. Petrovče; Franc Škerlec, Vičanci 3, p. Velika Nedelja; Alojzij Sitar, Groblje 2, p. Prečna pri No-vem mestu; Anica Šuster, Marija Gradec, p. Laško; Anton Rakovič, Hobovše 15, p. Gore-nja vas nad Škofjo Loko; Anica Mlakar, Lož 22; Anton Grašič, Lahovci, p. Ivanjkovci; Jo-žica Bogataj, Kranj, Cojzova 8; Rezika Maz-nik, Križe 10; Rozalija in Franc Štajnar, Kr-žišče 10; Alojzij Tomažin, Kržišče 9, p. Ra-ka; Drago Novak, Zavodna 62, p. Celje, Ma-rija Ogrin, Ravne 8, p. Kamnik, Marija Pe-čovnik, Dolenja vas 46, p. Sv. Pavel pri Pre-boldu; Feliks Čuček, Selce 61, p. Sv. Rupert v Slov. goricah; Franc Primožič, Radeče pri Zidanem mostu; Ivica Vozelj, Podkraj 39, Loke, p. Zagorje ob Savi; Anton Založnik, Notranje gorice 48, p. Brezovica pri Ljublja-ni; Ferdo Klembas, Ljubljana VII, Vodniko-va 27; Leopold Rebernak, Sp. Laze 6, p. Lo-

če pri Poljčanah; Bruno Klamert, Ljubljana, Opekarska 17; Janko Bizilj, Ljubljana, De-lavska zbornica in Dragotin Dremel, Sv. Pe-ter 46, p. Zidani most; Ivan Urdovnik, Tru-janski zavoij, Zagreb; Jakob Rebernak, Naklo pri Kranju.

Novoletna voščila

Prejeli smo še nastopna novoletna voščila, v katerih žele vso srečo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem:

Delnice. Bizeljski fantje na orožnih vajah: Ivan Gregl, Štrasnar Anton, Pinterič Jožef, Kunst Franc, Pristolič Franc, Gršak Anton, Kramar Franc, Bonka Alojz, Malus Vitos, Koren Ivan, Demšič Rudolf in Rajterič Jožef.

Gendolf (Nemčija). Feliks, Viktor in Franc Špeh, Janez Avsec in Franc Bavec (Kozar-rišče-Lož pri Rakeku), Josip in Franc Ožbolt (Potok pri Čabru), Josip Lavrič (Bezgarji pri Osilnici), Josip in Blaž Šerčer (Žurje), Ivan Ožbolt (Bezgovica pri Osilnici), Franjo, Jo-sip in Vekoslav Volf (Požarnica), Vekoslav Markovič (Požarnica), Andrej Pelan (Lož pri Rakeku), Josip Rački, Vinko Ružič (Mrko-polje), Anton Graž (Novi kot pri Prezidu), Franjo Ožbolt (Prezid), Anton Žurga (Osil-nica), Ludvik Volf (Plesce), Josip Brovelt (Osilnica), Josip Vrbnjak (Križevci pri Lju-tomeru), Ivan Mulc (Delnice), Jurij Bolf (Lo-žec), Franjo Pavlič (Vode-Gerovo), Hork Ivan (Čurilovac - Podravina), Ivan Stanič (Dol-nja Lendava), Milko Novak (Podturen), Ivan Zvir (Beltinci), Dragotin Čop (Vode-Gerovo), Ivan Tomac (Dolarji-Gerovo).

Skoplje. Slovenski fantje aviatiki: Rojner Stanislav (Ljutomer), Čehli Jože (Zg. Polj-skava), Skuhala Stanko (Križevci), Šelhaus Edvard (Škofja Loka), Curk Mirko (Mari-bor), Pevec Janec (Brezje), Štefanič Franc (Zbelovo), Smrdel Franc (Maribor), Goltes Karlo (Sl. Bistrica), Marčič Albin (Prager-sko), Škodič Franc (Skoke), Sagadin Stan-ko (Sv. Kungota), Kirbiš Maks (Zg. Hajdi-na), Slenberger Ivan (Pobrežje), Kokal Franc (Pobrežje), Pafič Jože (Fram), Tancer Jož-ko (Studence), Kolarič Miha (Ptuj), Vogrin Franc (Zg. Duplek), Črešnar Franc (Oplotni-ca), Strniša Viktor (Kostrivnica), Cene Franc (Hoče), Majcenovič Anton (Loče), Žmavc Vin-cenc (Juršinci), Muidrica Martin (Bratanci), Počej Edvard (St. Pavel).

St. Vid nad Ljubljano. Orožniški podna-rednik Praznik Viktor z ženo Emo in hčer-ko Boženo (Gomiljsko v Savinjski dolini), orožniški kaplar Petrič Janez (Rigonice pri Dobovi), orožniški podnarednik Sušnik Va-lentin z ženo Francko (Besnica pri Kranju).

H koncu moramo še pripomniti, da neka-terih dopisov z božičnimi in novoletnimi vo-ščili nismo mogli prebrati, ker so bila pre-več nerazložno pisana ali pa tako zalita s črnolom, da niti ena črka ni bila razložna. V nekaterih dopisih smo morali izpustiti posa-mezna imena, ki niso bila čitljiva. Prizadeti naj se torej ne hudujejo, če jim nismo mogli ustreči.

× **Drobne zanimivosti.** Najstarejšo uš na svetu so našli okamenelo v škrljčevih v Colo-radu. Njeno starost cenijo na 30 milijonov let. — Gobavcev je na svetu okrog 5 milijonov. Na Evropo jih pride 20.000. Naiveč jih je v Rusiji in v Španiji. — Starost naše zemlje ce-nijo na dve do tri milijarde let, starost solnca pa na osem do deset bilijonov let. — Ob do-bri razsvetljavi baje človek bolje sliši kakor v mraku ali ob slabi razsvetljavi.

× **Rutica na ustih brani pred hripo.** Na Švedskem močno razsaja hripa. V raznih po-deželskih mestih oboli dnevno tudi po petde-set oseb. V Stockholmu je nastalo zavoljo šte-vilnih obolenj veliko pomanjkanje osebja v uradih. Ljudje se skušajo okužiti obvarovati na ta način, da si privezujejo rute pred usta. Tako strežejo po gostilnah in kavarnah na-takarji z rutami pred usti. Obolenja doslej sicer še niso terjala mnogo smrtnih žrtev.

Listnica uredništva

Adlešiči. Pri dopisu ni podpisa.

Bučka. Žalivo. Za tako reč je treba za-nesljivih dokazov!

Sevnica pri Mirni. Tiskovni zakon je hud in objavi takega dopisa bi gotovo sledila tožba.

Iz naših delavskih krajev

D o p i s i

Medvode

Podružnica Narodne strokovne zveze vabi svoje članstvo na občni zbor, ki bo v nedeljo 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v Sokolskem domu v Medvodah. Na dnevnem redu so poročila odborovih funkcionarjev o delu podružnice v pretečenem letu in poročila zastopnika centrale o delavskih razmerah v dravski banovini. **Odbor.**

Jesenice

Vse tovariše in tovarišice opozarjamo na občni zbor podružnice NSZ, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. februarja 1941. Na občnem zboru bo polagal društveni odbor članstvu obračun svojega dela ter bomo postavili nove smernice za bodoče delo in volili nov odbor. Iz poročil boste razvideli, da v tekočem poslovnem letu ni manjkalo dela in je naša podružnica v tem razgibanem času podvzela posebne korake in polagala veliko pažnjo za čim večji napredek in za boljši obstoj narodnega delavstva in s tem tudi ostalega delavstva.

Ker je na občnem zboru treba voliti in glasovati za razne predloge kakor tudi postaviti funkcionarje, opozarjamo vse tovariše in tovarišice, da bodo imeli v redu poravnano članarino, ker nima po pravilih NSZ pravice glasovanja član, ki je v zaostanku dva meseca.

Podružnica Narodne strokovne zveze na Jesenicah priredi skupno z Zvezo narodnih žen in deklet v četrtek, dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v članski sobi NSZ Sokolskega doma na Jesenicah predavanje »Od Sušaka do Bojane« (s slikami). Predava g. Pirnat Viktor iz Ljubljane.

Naša podružnica se je odločila, da nudi tudi v letošnjem letu v zimski sezoni članstvu nekaj zabave in obenem pouka z različnimi predavanji. Na programu so skioptična, zemljepisna in zgodovinska predavanja, ponazorjena s slikami. Na podlagi predavanj in primernih slik bomo spoznali razmere in kraje naše Jugoslavije.

Preskrbeli smo za predavanje strokovnega značaja, t. j. o socialnem zavarovanju delavstva, položaj delavstva v borbi za obstoj itd. Ta predavanja se bodo mogla vršiti samo tedaj, ako bo zadosten odziv. Tovariši in tovarišice, pozivamo vas, da se teh predavanj polnoštevilno udeležite, ker pomnite, da bo mogoče le s primernim poukom vršiti borbo za boljši gmetni položaj našega članstva in celotnega delavstva.

Kakor v drugih krajih, tako se je tudi pri nas na Jesenicah ustanovil Odbor za zimsko pomoč, ki bo po svoji uvidevnosti podpiral pomoči najbolj potrebne občane. V nedeljo, dne 19. t. m. je bila sklicana na povabilo občine prva seja te ustanove, na katere so se odzvala povéčini vsa tukajšnja društva in strokovne organizacije. Naša podružnica, kakor tudi Zveza narodnih žena in deklet sta poslali svoja zastopnika na to sejo. Imenovani odbor je že začel z delom in so v ta namen darovali: KID din 7500 namesto venca na krsto umrlega ministra g. dr. Antona Korošca; gasilska četa KID din 500.

Podružnica NSZ na Jesenicah apelira na vse pridobitne kroge in zaposleno narodno delavstvo, da se po možnosti z malimi prispevki pridružijo tej prepotrebni ustanovi.

Ribnica

Občni zbor podružnice je vodil tov. predsednik, ki je podal o poslovanju zelo obširno poročilo, iz katerega povzamemo sledeče:

Če pogledamo nazaj na dogodke v organizaciji in doživljaje izven organizacije, se nam zdi, kakor bi opazovali majhno ladjo na razburkanem morju, prepuščeno na milost in nemilost razbesnelemu elementu, ki jo brez truda premetava sem in tja. Vsak opazovalec bi imel vtis, kakor da bo v najkrajšem času podlegla neukrotljivemu viharju. Toda na ladji se nahaja neustrašena

posadka, ki ne pozna strahu pred težkim življenjem današnjega časa in se tudi ne boji smrti. Takša posadka, dragi tovariši, smo mi, ki smo bili vse leto izpostavljeni obrekovanju in zavidanju naših nasprotnikov. Proti nam so se posluževali vseh mogočih sredstev, samo da bi zrušili in uničili našo močno voljo. Toda kljub vsemu pritisku smo ostali še odločnejši, ker se zavedamo, da ima vsak zemljan pravico do življenja in enakopravnosti v človeški družbi. Tov. predsednik poziva vse zborovalce k slogi in k še večji borbenosti; proč s sovraštvom, preziranjem, z nevoščljivostjo in obrekovanjem. Zakaj, samo enotno in složno tovarištvo nam bo rodilo lepšo bodočnost. Kar je bilo pomanjkljivega v tekočem letu, izpopolnimo v bodočnosti. Delavci so imeli kljub stalnim borbam za izboljšanje delavskih mezd prilično dobre uspehe le v podjetju g. ing. Rudeža, kjer so delavci tesno povezani med seboj v organizaciji.

V imenu centrale NSZ je njen zastopnik predložil občnemu zboru vse uspehe, ki so plod neumornega dela podružničnega odbora za izboljšanje delavskega položaja. Redno poslovanje podružnice s centralo bo tudi odsele doneslo uspehe. V bodočem letu naj gre podružnica še z večjo voljo in disciplino na delo za svojo organizacijo. Podružnica naj povabi v svoje vrste tudi delavce ostalih podjetij v Ribnici, ker je škoda neizrabljenih delavskih sil, ako pasivno gledajo delavsko organizacijo in pričakujejo od nje uspehov, a ne store za organizacijo ničesar.

Soglasno je bil nato izvoljen sledeči odbor: Predsednik Mohar Anton, podpredsednik Ponikvar Jože, tajnik Mrhar Franc, blagajnik Zbačnik Jože. Odborniki so tov.: Lovšin, Mihič, Bambič, Kratofil, Mrhar S., Arko in Turšič. Nato je predsednik tov. Monar zaključil občni zbor s povodom na delo za pravice delavstva.

Zriav-Črna

Iz vseh krajev prihajajo poročila o vedno naraščajoči draginji, ki trka zlasti na naša delavska vrata. Val draginje občutimo najbolj v industrijskih krajih, kjer je vse še dražje, kakor drugod. Naši gospodje trgovci kar tekmujejo med seboj, kdo bo dražje prodajal. Zato se nam zdi potrebno, da povemo javnosti nekaj zanimivih primerov draginjske tekme.

Prve dni po Novem letu so prispeli trije vagoni prašičev-šepharjev, ki jih je nabavilo tukajšnje podjetje za prehrano rudarjev. Čim se je začelo blago razpečevati med rudarje, so trgovci takoj uganili, da bodo rudarji rabili kolofonijo in posodo. Takoj so v neki trgovini zvišali ceno kolofonije od din 24 na din 40. Drugi trgovec pa je zvišal ceno posode od din 20 na din 35 pri komadu. Razumljivo je, da je trgovec, ki cen ni zvišal, prodal vso zalogo posode. V neki trgovini je bil eden in isti predmet v 3 zaporednih dnevih vsak dan dražji. Trgovec izven vasi Črna prodaja že dalje časa mast po din 32, med tem ko je v vasi še vedno po din 30. Isto opazimo tudi pri vinu in sladkorju, da o drugih predmetih sploh ne govorimo.

Pri izplačilu dividend je pri nas letos velika razlika. V trgovinah imajo na vidnem mestu nalepljene letake, ki prepovedujejo trgovcem dajati kakršnakoli novoletna darila, češ da bodo strogo kaznovani. V Črni imamo 3 prodajalne konsumnih društev. Prvo delavsko konsumno društvo izplačuje 3% dividendo kakor doslej. Konsumno društvo za mežiško dolino Črna I. in II. pa 2%.

Ziri

V nedeljo 26. t. m. bo ob 1. uri popoldne v občinski dvorani redni letni občni zbor podružnice NSZ. Dolžnost vsakega člana je, da se ga udeleži in da bo slišal poročila o delovanju podružnice in njenega odbora v preteklem poslovnem letu. **Odbor.**

LJUTOMER. Dne 31. decembra preteklega leta sta po napravljenem izpitu napredovala v čin rezervnih pehotnih kapetanov II. klase gg. Janko Belec iz Strigove in Anton Laznička iz Cvena. Mladima oficirjema čestitke.

PTUJ. Redna seja okrožja kmečkih fantov in deklet bo v nedeljo 26. t. m. ob 8. zjutraj v gostilni »pri Zvezdi« nasproti parku v Ptuj. Društva naj pošljejo polnoštevilna zastopstva. **Predsednik.**

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Prejšnjo nedeljo je bilo pri nas predavanje Društva kmečkih fantov in deklet in »Lipe« o nevtralnosti in dolžnostih nevtralnih držav, ki ga je imel g. Bučar iz Ljubljane. Zanimivo predavanje je privabilo lepo število poslušalcev. Tudi v nastopnih mesecih bo še več predavanj.

STORE PRI CELJU (Smrtna kosa). Te dni je umrla v starosti 83 let vdova po šolskem upravitelju in mati upokojenega majorja g. Burnika Bogomila gospa Amalija Burnikova. Blaga pokojnica je bila splošno priljubljena. Posebno hudo jo bodo pogrešali ubožci, ki niso od nje odhajali nikoli praznih rok. Blag ji spomin!

ST. VID PRI PTUJU. Tudi letos je prinesla šolska božičnica haloškim ubožcem vsaj majhen žarek božičnega veselja v siromašne viničarske hiše. Nad 180 ubožnih otrok je bilo obdarovano s perilom, obleko in obutvijo. K uspehu tako izdatne božičnice so pripomogli: banska uprava, Družba sv. Cirila in Metoda, krajevni šolski odbor, številni trgovci in obrtniki iz Ptuja in naše učiteljsko, ki je izvedlo nabiralno akcijo, pri kateri se je tudi letos pokazala zelo požrtvovalna naša nekdanja tukajšnja učiteljica ga. Ivana Pernatova. Kljub temu, da je že v pokoju, še ni odložila socialne skrbi za našo ubožno deco. Z veliko vnemo je tudi letos pobirala po Ptuj božične prispevke. Vsem za vse najlepša hvala! Veliko pomanjkanje čutita v teh zimskih dneh posebno naš haloški viničar in kočar, ki imata po večini številni družini, zaslužka pa malo. Beda rase iz dneva v dan. Velika dobrina za ubogo šolsko deco je naša šolska kuhinja, ki že tretjo zimo dnevno opoldne nasiti povprečno do 160 in še več premrlih in lačnih želodčkov. Da so te socialne ustanove res vsi veseli, se vidi iz tega, da imajo ob priliki zbirke za šolsko kuhinjo vsi odprta srca in takoj pripravljene radodarne roke. Pri nas se tako res praktično kaže v polni meri ljubezen do ubožcev. Največji dobrotnik šolske kuhinje je naš domačin g. Vinko Pernat, mesar iz Ptuja. Večkrat na teden nam sam s svojim avtom pripelje mesnih dobrin in nam tako dnevno boljša in slajša naše obede. Veleposestnik g. Hunkar je bil tako ljubezniv, da nam je poklonil za šolsko kuhinjo voz drv. Po zaslugi g. Jožeta Koncilije, ravnatelja posestev Graške hranilnice in posojilnice, je prejela šolska kuhinja znesek 500 din. Kaplan g. Inocenc Končnik pa je bil tako ljubezniv, da nam je podaril vso koruzno zbirko, ki jo je nabral v Šturmovcu. Vsem darovalcem Bog plačaj! Posnemajte jih!

VITAN. V nedeljo 19. t. m. je bil pri g. Fr. Mlinariču redni občni zbor prostovoljne gasilske čete, ki je bil dobro obiskan. V proračunu se je sklenilo, da se izgotovi gasilsko spravišče in nabavi motorna brizgalna.

NA LOVU

Nedeljski lovec Jaka jo mahne na srnjaka. Vodi ga izkušen lovec. Čakata dobre pol ure, kar se prikaže srnjak.

»Skrijte se še bolj,« zašepete lovci.
»Zakaj neki,« se zasmije Jaka samozavestno. »Kaj mislite, da se ga bojim?«

MODERNO DEKLE

Stara mati: »Kaj ti je pa šepetal ta fant na uho, Špelca?«
Špelca: »To ni več zate, stara mati.«

Posledni in ostani član

Ciril Metodove družbe!

RADIO

Ljubljana

od 26. januarja do 2. februarja.

Nedelja, 26. januarja: 8: Jutni pozdrav. — 8.15: Trio Malenšek. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). — 10: Orkestralne točke (plošče). — 10.30: Prenos izseljenske akademije iz dvorane Uniona. — 12.30: Objave, poročila. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17: Kmetijska ura: V novo čebelarstvo leto (Jože Okorn). — 17.30: Pevski zbor »Slavec«. — 18.15: Šrnel »Štirje fantje«. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Slovenska ura: Samospevi Nade Udovč-Brejščeve. (pri klavirju prof. Lipovšek). — Iz svojih pesmi bo bral Anton Vodnik. — 20.30: Večerni koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za veselje in za ples (plošče).

Ponedeljek, 27. januarja: 7.30: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Kreutzerjeva sonata (Beethoven op. 47). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. 14: Poročila, objave. 17.30: Pisana šara (plošče). — 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.30: Plošče. — 18.40: Slavnih potovalci in njihova odkritja (prof. Ciril Šleibinger). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Hudomušnosti (Fr. Lipah). — 20: Gerbičev večer (sodelovala bosta radijski komorni zbor in radijski orkester). — 21.30: Za tiste noge, ki se rade vrte (plošče). — 22: Napovedi, poročila.

Torek, 28. januarja: 7: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vsega malo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila, objave. — 14.15: Šolska ura: Spomini na pot ob mejah Albanije (prof. Rafael Bačar). — 17.30: Mlada grla, vesela srca. Pel bo dekliški zbor »Vigred«, igral pa radijski orkester (dirigiral bo Šijanec). 18.40: Notranje politično življenje Rusije pod velikimi knezi (Franc Terseglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Gospodarski pregled (Drago Potočnik). 20: Dr. Fran Detela: Dobrodelnost, veseliga (člani radijske igralске družine). — 21.15: Samospevi Štefanije Vuk-Frankovske (pri klavirju prof. Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila.

Sreda, 29. januarja: 7: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz operet (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šrnel »Ljubljana«. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Veseli odmevi (plošče). — 18: Mladinska ura: a) O plavovih (Janko Sicherl). b) Šport v literaturi (prof. Fran Vodnik). — 18.40: Katoliška obnova v XVI. stoletju (prof. Lenarčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Kozaški zbori (plošče). — 20: Gorenjski trio (vmes bo pel Janez Ahačič). — 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila.

Četrtek, 30. januarja: 7: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Za vsakega nekaj (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila, objave. — 17.30: Salonski kvartet. — 18.10: Plošče. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice (dirigent Škerjanc). — 20.45: Plošče. — 21: Koncert (sodelovala bosta sopranistka Tončka Šuštar-Maroltova in radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila.

Petek, 31. januarja: 7: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11: Šolska

ura: Bolezni nečistoče (dr. Franta Mis). — 12: Naši napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kmečki trio. — 14: Poročila, napovedi. — 14.10: Tujskoprometna poročila. — 17.30: Prijetni trenutki (radijski orkester). — 18.10: Ženska ura: Sodobne skrbi in omejitve v gospodinjstvu (Helena Kelharjeva). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Plošče. — 19.50: Izseljenska poročila (dr. Fran Terdan). — 20: Sonatni večer, koncert za violino in klavir (Lota Paumgartnova in prof. Lipovšek). 20.45: Pisan spored radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila.

Sobota, 1. februarja: 7: Jutni pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Venček

plošč. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila, objave. — 17: Otroška ura: Nastop Pavlihovega odra (prenos iz velikega studia). — 17.30: Drobiž za drobiž (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Nastop otroškega zbora »Zvončka« (pri klavirju prof. Lipovšek). — 18.40: Kako si uredimo lastno vremensko opazovalnico (Janko Sicherl). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Citraške točke (plošče). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pisan večer: »Trpnopretekli deležnik — participium perfecti passivi, ali: Vesela in žalostna študentovska zgodba ob koncu semestra.« Besedilo napisal Jože Schweiger (izvajali bodo člani radijske igralске družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Umesten ukrep zaradi vpoklicev na orožne vaje

Uradno je bil objavljen tale ukaz ministra za vojsko in mornarico armadnega generala Petra Pešiča:

»Obveščen sem bil, da je pri vpoklicu obveznikov na orožne vaje preteklo leto večkrat prišlo do tega, da so bili posamezni obvezniki klicani na vaje večkrat, včasih po petkrat, a nekateri obvezniki niti enkrat. Zgodilo se je, da je bilo med temi obvezniki največ takih, ki so v gospodarsko slabšem položaju, medtem ko bogatejši niso bili niti vpoklicani. Ker tak način vpoklicanja obveznikov slabo vpliva na pravno širokih slojev, naročam:

1. naj poveljniki armadnih in divizijskih oblasti pošljejo svoje načelnike štabov ali njihove pomočnike v posamezna vojaška okrožja, da pregledajo, ali in kolikokrat so se ponavljali taki primeri pri vpoklicu na orožne vaje;

2. Če bi se izkazalo, da so nekateri po-

novno vpoklicali na vaje, in sicer zaradi nepravilnega poslovanja posameznih organov, bodo krivci poklicani na najstrožji odgovor;

2. ker bo tudi letos prišlo do vpoklica na orožne vaje, bodo poveljniki armadnih in divizijskih oblasti organizirali načrt vpoklica na orožne vaje ter vodili natančno nadzorstvo nad vpoklici, tako da se omenjeni primeri ne bodo več dogajali. Pri izdelovanju načrta o vpoklicu obveznikov na orožne vaje bodo morali strogo paziti na to, da bodo obvezniki, ki so v slabšem gospodarskem položaju, in njih vprega vpoklicani v tistem času, ko ne bodo potrebni doma za delo v kmetijstvu, trgovini ali kakšni drugi gospodarski panogi;

4. poročilo o nepravilnem vpoklicu na orožne vaje v letu 1940. mi bodo poveljniki armadnih in divizijskih oblasti dostavili do 15. februarja letos s potrebnimi pojasnili o vsakem posameznem primeru.

V dravski banovini se uvedejo nakaznice za pšenično moko in kruh

Ban dravske banovine je izdal odredbo, po kateri se uvedejo 1. februarja na področju dravske banovine nakaznice za nakup kruha in moke. Predsednik Preveda (banovinskega prehranjevalnega zavoda) g. Fran Snoj je dal časopisju nekaj pojasnil o tej odredbi.

Ze z banovo odredbo o oskrbovanju s pšenico in moko, ki je stopila v veljavo 1. t. m., je bil storjen prvi korak k pravilni porazdelitvi prodaje pšenične moke. S to odredbo je bilo določeno, da sme dati trgovec istemu odjemalcu na mesec le določeno količino mlevskih izdelkov iz pšenice. Te količine ostanejo nespremenjene tudi po 1. februarju.

Nakaznica za odraslo osebo bo dajala pravico nakupa 1 kg pšenične moke, odnosno testenin, ali 3.33 kg enotnega kruha na teden. Mesečna količina bo znašala za odraslo osebo 4 kg pšenične moke ali 13.33 kg enotnega kruha, za otroka do šestih let 2 kg pšenične moke ali 6.66 kg enotnega kruha in za otroke od 6 do 14 let 3 kg pšenične moke ali 10 kg enotnega kruha. Delavci, zaposleni pri težkih delih, dobe na mesec še dodatek v teži 1 kg pšenične moke ali 3.33 kg enotnega kruha, tako da bodo mesečno dobivali po 5 kg pšenične moke ali 16.66 kg enotnega kruha.

Pripomniti je treba, da bodo nakaznice uvedene le za pšenično moko in pšenični kruh. Turšičina moka se bo lahko kupovala v neomejenih količinah. Ker se enotni kruh v dravski banovini po banovi odredbi z dne 1. t. m. peče iz 40 odst. pšenične in 60 odst. turšičine moke, se bo prav zaradi tega dobilo nerazmerno več kruha kakor moke. To se pravi, da kupovalec enotnega kruha ne bo prikrajšan pri pšenični moki.

Nakaznice za kruh ali moko se bodo glasila na imena upravičencev, pri katerih morajo biti navedeni rojstni podatki, bivališča in poklici (glej sliko v prilogi). Uvedene bodo tudi posebne nakaznice za tužce. Vsak družinski poglavar bo moral podpisati tudi izjavo

glede zaloga, ki jih ima doma. Če bo ta zaloga presegala količino, potrebno za mesec dni, tedaj za en mesec ne bo dobil nakaznic.

Za goste, ki se stalno hranijo v gostinskih obratih, dobe ti obrati zanje nakaznice. Sicer pa bodo gostinski obrati in slaščičarne dobivali na mesec gotove količine kruha in moke, ki se bo še določila.

Za vsako nakaznico bo treba plačati 25 par za tiskovne in druge stroške.

Na podlagi izkaznic bo vsa Slovenija dobivala mesečno 240 vagonov pšenične moke. Razen tega bo po zdajšnjih računih prišlo v Slovenijo mesečno tudi 355 vagonov turšičine moke. Preučuje se že tudi vprašanje, da bi se izvršilo pravilno razdeljevanje sploh vseh živil. Pripravljen je načrt o družinskih nakupnih knjižicah, v katere bi trgovci vpisovali vse prodane količine določenih živil in življenjskih potrebščin.

× **Solčni in lunini mrki v letošnjem letu.** Letos bomo videli dva solčna in dva lunina mrka. En solčni mrk bo delen, drugi popoln, lunina pa oba delna. Toda pri nas bomo videli samo drugi delni lunin mrk. Delnega luninega mrka 13. marca pri nas ne bomo videli, pač pa ga bodo videli v Severni Ameriki, na zapadu Južne Amerike, na Mirnem morju, v Avstraliji in v vzhodni Aziji. Delni solčni mrk 27. marca bodo videli na Novi Zelandiji, v Polineziji, na Tihem morju, v Srednji in Južni Ameriki. Delni lunin mrk 5. septembra se bo videl tudi pri nas, dalje v delu Severne Amerike, v vzhodnem delu Tihga morja, v Avstraliji, v Indijskem morju in v delu Afrike. Popolni solčni mrk 21. septembra se bo videl v delu Vzhodne Evrope, na Rdečem morju, v Aziji, na Sundskih otokih, v Novi Gvineji, v delu severne Avstralije, na Japonskem, na Tihem morju tja do Aljaske.